

RAF

Edebiyat,
fikir,
kültür,
sanat
derginiz.

Yıl: 4
Sayı: 32
Ocak - Şubat 2025

İmtiyaz Sahibi
Süveyda Güleç

Genel Yayın Yönetmeni
Süveyda Güleç

Editör
Süveyda Güleç

Tasarım
YükselCan Bıçak

Kapak Tasarım
Rabia Gülşah Gültaş

Sosyal Medya Ekibi
Aycan Küçükkaya

Düzeltili
Ayşe Nur Kapıcı

Website Sorumlusu
Hakan Karaduman
Melih Katmer

İletişim
iletisim@rafdergi.com

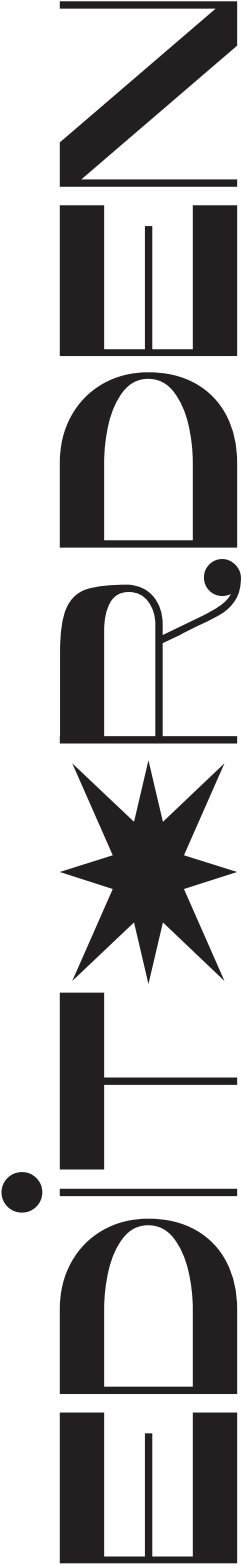
 raf.dergi

 raf.dergi

İNDEKİLER

- 03** → Editörden
04 → **Miş Gibi** - Şiirhane
05 → **Ezeli Rehine Düşler** - Deneme
06 → **Beyaz Duvarın Ötesinde** - Hikaye
08 → **Gülten Dayıoğlu ile Röportaj**
12 → **Yankı, Sanrı** - Şiirhane
13 → **Etimog-RAF**
14 → **Karikatüristik**
15 → **Hayalhane Durağı** - Hikaye
16 → **Siyah Tuval** - Deneme
18 → **Fotoğ-RAF**
19 → **Film Bülteni**
21 → **Aynadaki Çocuk** - Şiirhane
22 → **İhtiyarladım** - Mektup
23 → **Düş Karambolları** - Şiirhane
24 → **Cenk R. Girginol ile Söyleşi**
27 → **Birtakım Hayatların Hayal Sahnesinde Başıbozuk Portresi** - Hikaye
29 → **Fotoğ-RAF**
30 → **Bilmem** - Şiirhane
31 → **Karikatüristik**
32 → **Belkıs Bayrak ile Röportaj**
35 → **G-izi Aramak** - Şiirhane
36 → **Ölüm ve Rüya** - Şiirhane
37 → **Fotoğ-RAF**
38 → **Filmsever** - Bir Ayrılık
39 → **Tablo**
40 → **Fısıltı** - Hikaye
44 → **Kitaplık** - Milan Kundera'dan Kimlik
43 → **Zan & Çare** - Şiirhane

Dergimiz siz değerli okuyucularımıza online olarak sunulmaktadır. Ücretsizdir.

Bir rüyadan uyanır gibi geldik bu yılın sonuna da, sevgili okur. Öylesine hızlı öylesine alelacele. Çocukken kurulan hayallerden de görülen rüyalardan da uzağımız gitgide. Ne kırmızı rügan ayakkabıda gözümüz ne rengarenk balonlarda aklımız ne de sabah uyandıığımızda son kalan görüntü hafızamızda, gece boyu uçtuğumuz bir uçan halıda. Peki her şeyin daha iyisinin var olduğu günümüz dünyasında tüm bu insanlar neyin hayalini kurmakta?

Belki de unuttuğumuz bir şey var: hayal kurmanın ne anlama geldiği; İşte onun bittiği noktada iki ihtimal kalır geriye; ya hayallerimizin ağırlığı altında ezilecek, onlara ulaşmanın imkansızlığını kabul edip yaslarını tutacak ve bu kadar yüksek hayallerin cüretkarlığında kaybolacağız ya da elimizden geldiğiyle yetinirken hayalimizin bize bir engel veya sınır olmadığını, ve asıl tatminin ona giden yolda ilerlemek olduğunu fark edeceğiz.

Peki, hangisini seçeceğiz?

Hayal etmek, bazen bize ağır gelir; sınırlarımızı zorlayan, yeri geldiğinde kırılmağımızı yüzümüze vuran bir eylemdir. Ama hayal etmenin aynı zamanda bize sunduğu bir armağan vardır: değişim ve dönüşüm gücü. Çünkü bir hayal, gerçeğe dönüşmese bile, bizi ona doğru attığımız her adımda yeniden şekillendirir. Her çaba, her başarısızlık ve her küçük zafer, bizi o hayalin ötesine taşır.

Bu yıl belki de hepimiz, kendi rüyalarımızın ve hayallerimizin peşinden koşarken tökezledik. Bazılarımız düştü, bazıları kalktı, bazıları ise yola farklı bir yön verdi. Ama rüya görmekten ve hayal kurmaktan vazgeçmedik. Çünkü rüyalar bizi uyandırır; hayaller ise ayağa kaldırır.

Bu sayımızda, rüyalar ve hayaller temasıyla sizi hem kendi bilinçaltınıza hem de kendi geleceğinize bir yolculuğa davet ediyoruz. Sayfaları çevirdikçe, kendinizi kimi zaman bir rüyanın içinde kaybolmuş, kimi zaman bir hayalin peşinden koşarken bulacaksınız. Ve belki de bu satırları okurken fark edeceksiniz: Hayaller ulaşılacak için değil, yaşamak için vardır.

Sevgili okur, bu yılın sonuna yaklaştığımız şu günlerde, kendi hayallerine ve rüyalarına bir kez daha bakmanı öneriyoruz. Kaybolduğunu düşündüğün yerlerde belki yeniden başlayacak bir yol bulacaksın. Çünkü her hayal, bir başka rüyanın başlangıcıdır.

Yeni yılda rüyalarınızın ilham, hayallerinizin cesaret vermesi dileğiyle...

Miş Gibi

Ümran PEKŐEN

Duygularıma format atılmış gibi
Tam şu an kurduğum hayallerin
Eskiye nazaran bambaşka
Hazin bir ifadesi var gibi

İçimde kopan feryadın şiddeti
Hâlâ dün gibi mi, gün gibi mi?
Günler... birbiri ardınca dizili
Hiçmiş gibi mi, bizmiş gibi mi?

Sevdanın eteklerinde dolaşan
Sevdanın rüzgârıyla savrulan
Kanadı kırık kuşlar da yoksa
Senden nasibini almış gibi mi?

Dün rüyaları süsleyen bir bakış
Bugün bir kâbusun nişanesi gibi mi?
Buz kesmiş bir kalbi üşüten o hayal
İki damla nedamet yaşı gibi mi?

Geçmiş de güzeldi bir zamanlar
şimdi güzel olan da geçmiş gibi mi?
Kanadı kırık hayalci kuşlar da
Kırıldığı yerden uçmuş gibi mi?

Ezeli Rehine Düşler

Betül Sude BEKİ

Hayal kurmak ve hayat kurmanın ince çizgisindesin. Denge yok, düzen yok, ilerisi yok, geriye dönmen de pek mümkün değil. Öylece ileri, akışında belki. Anı durdurmanın yolu yok, daima ileri akıyor zaman. Avuçlarında ufalanıyor, dilinde eriyor.

Bir uzay istasyonu, dünyadan uzakta ve sana çok yakın. Vicdani sorgulamaların sonu yok, sıkışmış bir ruh. Bilindik melodileri bahşediyor sana, ahlaki sorgulamaların bir önemi kalmadı. Yepyeni bir gezegende hayat dileniyorsun. Gezegen yeni olsa da alışlageldik bir yer burası. Bekleyişlerin müdavimi, belirsizlerin esiri olmaya mahkûmsun nitekim. Yalnız değilsin. (Benden bana, bizden nicelere. Filizlenmek için çırpınan tohumları ezip geçmeli miydi?)

Bir doğum sancısı çekiyorum. Bir bebek yok içimde. Olacağını da ne düşünürüm ne de sanırım. Bu sancı da neyin nesini? Nedensizce süregelen bir hayalden ibaret. İçimde biriken, biriktikçe taşan ama taşmaya müsaade edilemeyen bir düşünce seli gözlerimde yer buluyor. Ağrı büyüyor, fiziksel değil, ruhsal bir yıkım ya da yapım veyahut yeniden doğuş. Aklın sınırında bir rüya. Yeni bir beni mi dünyaya getirmeye çalışıyorum, diye soruyorum kendime. Bu günden güne tükenen dünyaya bir canlı getirmek cinayet değil de ne?

Kendi kendini doğurup büyüten insanlardan mı olacaktım? Eyvahlar!

Sanrılar, sancılar, hayaller... (Kıpırdama. Kaybetme kendini. Duvarın dibinde, aklının bir yerlerinde biliyorsun iyi olduğunu. Saç parçalarını gizle, evden uzaklaş ya da eve dön. İsmi koy şu oyunun. Oyna kaybedecek bir şey olmaksızın. Ama... Sancı beklemekte. Çok umut etme.)

Git gide büyüyor, dolup taşıyor. İçimden çıkmak isteyen bu 'benvari' kimliğin sorumluluğu altında bir böcek gibi eziliyorum. Küçük bir çocuğun bir böceği ezip öldü sandığı fakat böceğin "Daha ölmedim." dercesine zorlukla kıpırdamaya çalıştığı vakit içi tuhaf olur ya çocuğun. Hem böcek hem de çocuk taraf olmanın yüküydü içimi ürküten. Ezen, ezilen, eziyet... Ruhum daralıyor. "Zehirlesem seni, orada kendi kendini bitirir misin?"

İçim böylesi çirkinleşmişken dışarı çıkmaya çalışsan bu çeyrek asırlık kimlik ne kadar iyi niyetle devam edebilir ömrüne? Ya da asli beni yok mu etmeli öncelikle? Kendimi kaybettim, bir yenisi için ne yapmalı? Hiç doğmamış olmak mı gerekti? (Koşma, sadece yürü. Görünmez, affedilebilir tüm rüyalara alış. Alışmak bir lütuf, eğer bir hatırı sayıklamaktan yorulduysan.)

Sabretmek güç, kaç ay oldu saymıyorum. İçinden hem çıkmaya hem de çıkarmaya çalışsan bu kargaşa bir hayalden ibaret. Artık eminim.

Şu bulutların ardında, neredeyse vardım evime. Benden bir ben daha bilirim içimde. Mütemediyen yerini muhafaza eder, bir sır gibi saklarım, bir düş gibi hatırlarım. Bir ben var benden içeri. Dışarı çıkmayı arzulamam artık! Bunun hayali, bir doğum kadar sancılı, bir ölüm kadar kasvetli.

Rüyadan uyandım henüz gün doğmadan. Ve şu bulutlar ardında, artık vardım evime.

Beyaz Duvarın Ötesinde

Ekin Şara ÖZDEN

Hastane duvarları, insanın içinde nereden geldiği belli olmayan bir hüznün ihtilafını yaratır. Dile getirirse de getirmese de kendi iç hesaplarını bir hastane duvarı görmeye saklar her insan. O hastane duvarlarına işler yaşama ölümün çetelesini. Zihin boşluğundan yarattığı resimlerle, o duvarda açar ilk resim sergisini. Hayatının ayrılmaz bir bütünü sandığı insanları görür o duvarlarda. Onlarla yeni bir mekanda, yeni bir hastalığı işler bünyesine. Oysa bilmez ki onlar yalnızca birer silüetten ibarettir. Hayatı da böyle, hastane duvarına benzeyen bir duvarı izler gibi sürüp gitmişti onun, her gördüğünü gerçek sanmıştı. Bir hayalin sığınağına uzanmayı, bir düş gemisinin yanına yelken açmayı yakın bir zamana kadar bilememişti. Yürekte sevememiş bir çiçeğin tomurcuğunu. İnanamamıştı kimseye, dokunduğunda uçup gider diye. Kalıcı olan şeyleri yontup atmasını bilemediğinden her şeyi gelip geçici sanmıştı. Yanılmıştı. İnsan hayal kurmadan, bir düşün içine uyanmadan yaşayamazdı.

Psikolojide tabiri bu olmasa da, psikolojik bir bunalım sebebiyle kapatmışlardı onu bu odaya. Penceresi, şehrin en kırsal alanına dönük ve uzaktı her şeyden. Bu hastane, insanlara sırtını dönmüş intibası uyandırdığından, gideni kapısından içeri girerken hayrete düşürürdü hep. Büyük dönerli cam kapısıyla, girer girmez geniz yakan ilaç kokularıyla hastaneye adımını atan herkeste ruhlarını bedenlerinden çekip alacaklar, algısı yaşatırdı. Bir insanın elinden özgürlüğünü almak için onu hasta olduğuna inandırmak yeterlidir çoğu kez. İşte hamuru hastalıkla mayalanmış bir toplumdan çıkıp gelmişti o da. Ne hastalığı vardı aslında ne de bu beyaz ve boş duvarı izlemek için geçerli bir sebep hayatında. Ona da herkese yakıştırılan bahanelerden birisi uygun görülüp takılmıştı yakasına. Buyrun madem hasta odasına.

Yerleri mavi halıfleks döşeli, eşyadan fazlasıyla muzdarip bu oda, girer girmez insanı bir boşluğun ortasına bırakıyordu. Bir insanın kendini kötü hissetmesi için tasarlanmıştı sanki her şey. Odaya boşluk duygusu itinayla yerleştirilerek, özenle muhafaza ediliyor, kısacası "hastayı" kullanma talimatlarına uygun olarak ambalaja sarıyorlardı. En az duvarlar kadar donuk, sert ve soğuk geçiren gri pijamalar... Hastanın etiketsiz ambalajı... Çünkü etiket hastaların üzerine değil, orada bulunan doktorların zihin sınırlarına işlenmişti. Gene de her şey bir ambalaja bakıyordu, bazı sınırların yazgısı kolay kolay değiştirilemiyordu.

Çabalamış mıydı tüm bunları değiştirmek için, çaba göstermiş miydi? Bilinmiyordu. Çünkü geçmişini hatırlamıyordu. Bu odaya yerleştiği günden beri günün yirmi dört saati yalnızca hayal kuruyordu. Ona bu fırsatı, sessizliği fısıldayan beyaz duvarlar vermişti. Kimi zaman düş dünyasında eline bir kalem alıp o duvarı rengarenk çiçeklerle beziyor, kimi zaman da pamuk yüklü yağmur bulutları resmediyordu. Bazen o duvarın arkasını aşıp uzak kıyıları, mavi limanları; yeşile, sarıya, mora boyanan uçsuz bucaksız kırları, upuzun kavak ağaçlarını, kayın ormanlarını, kuş uçuşlarını gördüğü de oluyordu. Hatta sadece görmüyor, onlara dokunabiliyordu. Bir çiçeği dalından koparıp gri cebine koyuyor, gün boyu pijamasının cebini bir sırrı herkeslerden gizlermişçesine tutarak koridorda, bahçede düşünceli adımlarla dolaşıyordu. Onu görenler alışmıştı bu haline artık; ancak o bir türlü alışmamıştı. Altı ay boyunca gün yüzü görmüş bir insanı bir gecede karanlığa alıştırmak gibi bir şeydi bu. Adına gürültü denilen bir ıssızlığa terk edilmekte.

Bir zaman sonra kulağına sesler de gelmeye başlamıştı söylediğine göre. Canını kurtarırcasına kendini bir ülkeden diğerine atan arkadaşları seslenmekteydi ona. Söylemiyordu ne diye seslendiklerini. Yalnızca, "Benim de onların yanına gitmem gerek!" diyerek kollarını iki yana, bir uçak gibi açarak geziniyordu odasında. Onu denetleyen, gözeten hemşireler bu haline çoğu kez güler, çocuksu bir neşe zannederlerdi. Oysa bir odaya hapsedilmiş insanın hayal dünyasından başka neşesi olabilir miydi? O dünyayı adımlamamış hiç kimse, "hastanın" sonu gelmeyen bir mücadele içerisine girdiğini görebilir miydi? Dört duvar arasında sıkışıp kalmış bir insanın zihniyle sınırları aşmasıydı o koşuşturmaca. Ve hasta o koşuşturmacayı sadece o dört duvar arasında kaldığı zaman değil, özgürken de yaşadığı için kendini burada buluvermişti... Her gün doktorların kendini ve geçmişini sorguya çekmesi gibiydi onun yaşadığı koşullarla imtihanı.

Genelde doktorlara yalan söyler, o gün zihninden geçen bir hayali anlatırdı geçmişi diye. Farklı senaryolar kurgulardı, her birini farklı kimliklere sığınarak yaşardı. O senaryoları kurgularken yaşamdan ve kendi kimliğinden soyutlanırdı. Bir ata binerdi bazen ya da iyi bir yüzücü olabilirdi. Bir anda bir sınıfta onlarca öğrenciye aynı anda ders anlatabilir ya da bir futbol sahasında hakem olarak oyuncular arasında gözlem yapabiliirdi. Böyle bir sürü hikâyeye vardı kafasında başlığı atılmamış. Galiba onun en çok istediği meslek yazar olmaktı. Çünkü çoğu kez elini o beyaz duvarda kalem oynatır gibi gezdirerek durmadan bir şeyler karalardı. Ne yazdığı o şekilde anlaşılmasa da soranlara "Yeni hikayem." derdi. Kimse bir şey anlar mıydı, anlamaz mıydı diye düşünmeden onlardan birer parça çekerek dahil ederdi hikayesine. Bilirdi en güzel hikayeler bir hasta odasında yazılırdı.

Orada geçirdiği kaçınıcı günü olduğunu bilmeden yatağının üzerinde uzanırken, gene o beyaz duvara bakarak bunları geçiriyordu zihninden. Kışın odasına dolan sert soğuk gibi bir ürperti yayılmıştı kanından damarlarına. Bu kadar hayali boşuna kurmuş olamazdı. Hayatına bir kez "Hayalden Önce" ve "Hayalden Sonra" diye iki miladı atmıştı çünkü. Geri dönüş diye bir şey olamazdı. Başını iki yana sallayarak beyaz duvarın o çıkıntılı köşesine gözlerini dikerek, sarsıntılı bir virajda, bir tümseğin üzerinden yeni hikayelere doğru yol aldığını düşlemeye koyulmuştu bu kez. Bakalım, o hasta odasını gene neler dolduracaktı. Hasta denilen insanlar, hayal kurmayı unutmuş insanlar olamazlar mıydı? Ya da aslında gerçeği yaşarken hayalden uzak kaldığımız için mi giderek hastalanıyor, giderek köreliyorduk duvarların arasında? Biz yalnızca bunları sormayı bilirken o, tüm bunların cevabını yeni bir hayalde arayacaktı. İşte bu, bir hayalperestle bir insanı birbirinden ayıran en büyük farktı.

Gülten Dayıoğlu ile Röportaj

Röportaj: Aycan KÜÇÜKKAYA

Sevgili Gülten Dayıoğlu, benim ve benim gibi birçok gencin çocukluğuna dokunan, hayal gücümüzü zenginleştiren eserlerinizle büyüdük. Bugün 26 yaşındayım ve hala kitaplarınızdan aldığım ilhamı hayatımda taşıyorum. Türk edebiyatının bu çok yönlü kaleminde, çocuk edebiyatından gençlik romanlarına, fantastik öykülerden toplumsal gerçekçiliğe uzanan geniş bir yazın yolculuğunu dinlemek benim için büyük bir mutluluk. Bu röportajda hem edebiyat yolculuğunuzun dönüm noktalarını hem de o içten, samimi kaleminize güç veren ilham kaynaklarını keşfetmek istiyoruz.

Nasılınsınız Gülten Hanım? Öncelikle davetimizi kabul ettiğiniz ve bizimle bu sohbeti gerçekleştirdiğiniz için çok teşekkür ederiz. Bize biraz bugünlerdeki gündeminizden ve nelerle meşgul olduğunuzdan bahsedebilir misiniz?

Raf Dergisi yönetici ve okurlarını sevgiyle selamlıyorum. Hatırımı sorduğunuz için mutlu oldum. Bildiğiniz gibi 1935 doğumlu bir kişi olarak, iyi sayılırım. Üç hafta önce, olanca içtenliğimle, bir buçuk yılda yazdığım yaşam öykümü Yapı Kredi yayınevine verdim. İlkbahara yayınlanacak. Eserin adını henüz belirleyemedim.

Şimdilerde istek üzerine zoom yöntemiyle okullara bağlanıp, okurlarımla söyleşiler yapıyorum. Dergi, gazete ve televizyon yapımcılarından gelen davetlere uyararak, söyleşilere katılıyorum. Kitap okumaya da zaman ayırmadan duramıyorum. Ara sıra, konuşmacı olarak davet edildiğim kültürel toplantılarda konuşma yaptığım da oluyor. Bu arada yaşım nedeniyle, sağlık sorunlarıyla da sıkı fıkı yaşıyorum.

Reşat Nuri Güntekin ile tanıştığınızda henüz okuldaydınız. Bu karşılaşma sizin için nasıl bir anlam taşıdı? İlk izlenimleriniz nelerdi?

Reşat Nuri Güntekin Beyefendi ile Nişantaşı Orta Okulu, ikinci sınıftayken tanıştım. Öncelikle, öğretmenimin sonra da Reşat Nuri Bey'in, taşralı sıradan bir kız öğrenci olmama karşın, yeteneğime gösterdikleri içtenlikli ilgiden, çok çok hoşnut oldum. Okulda üstüme abanan taşralılıktan sıyrılmama ve yazmaya daha istekle tutunmama, çok etkisi oldu bu buluşmanın. Başka bir deyişle, sosyal durumumuzun epey bir yetersiz olmasına karşın, kendime güvenim oluşmaya başladı..

Öğretmenlikten yazarlığa geçiş süreciniz oldukça ilham verici. Çocukların hayal gücü ve merakları sizi yazmaya yönlendiren en büyük güçlerden biri mi oldu?

Ben, ilkokul üçüncü sınıftan beri, kısa öyküler yazıyordum. Çünkü öğretmenim o dönem, doğuştan yazma yeteneğine sahip olduğumu belirtip, beni kütüphaneye götürmüştü. Yazar olabilmek için çok bilinçli bir okur olman gerekir, diyerek, yolumu çizmişti. Öykülerim yaşam içinde gözlemlediğim, kadın sorunlarına dayalıydı. Başka bir deyişle; sosyal içerikliydi. Yunus Nadi Öykü yarışmasında 1964-65 yılı ödülünü, evinde urgana tutunarak kendi kendine doğum yapan bir köylü kadının, “Döl” adlı öyküsüyle almıştım. Daha sonra öğretmen olunca, kendimi çocukların arasında buldum. Onlardan esinlenmeye başladım. Çünkü onları çok sevdim. Bu yüzden, o zamanlarda ülkemizde, adı bile geçmeyen Çocuk Edebiyatı’nın, tohumlarını atanlardan oldum.

Sizin kitaplarınızla büyümüş biri olarak size sormak istiyorum: Yazarken okurlarınızla aranızda nasıl bir bağ kuruyorsunuz? Onların hikayelerinize katacağı anlamları düşünerek mi yazıyorsunuz?

Yazmadan önce konuyu belirliyorum. Bu konuya göre romanı yazma planımı hazırlıyorum. Bu aşama, aynı zamanda, yoğun düşünme-araştırma aşaması oluyor. Sonra yazmaya başlıyorum. Plan ve araştırma sağlamsa, düzenli olarak yazmak koşuluyla, Bir-bir buçuk yıl sürüyor bu yazım aşaması.

“Fadiş” gibi nesiller boyunca okunan ve klasikleşen bir eserin yazarı olmak nasıl bir duygu? Sizce bir hikâyenin yıllar geçtikçe değerini artırmasının sırrı nedir?

Fadiş benim yaşamımdan esinlenerek yazdığım ilk çocuk romanım.1971 yılında basıldı. Döneminin, çocuk kitapları alanında, ilk “çok satan” kitabıdır. Şimdilerde sanırım yüz onuncu baskısı okunmakta. Yeni kitabım, geçmişten bu yana okurlarımın, “Fadiş siz misiniz?” sorusunu yanıtlarken verdiğim sözü yerine getiren bir kitaptır. Çünkü Fadiş sen misin diyenlere: “O kitabı kendi çocukluğumdan esinlenerek yazdım. Gelecekte, Fadiş kitabının sonundan itibaren, onun gerçek yaşamını, ayrıntılarıyla sizlere sunacağım.” demiştim. Sözümü yerine getirdim. Fadiş’in, böyle kuşaklar boyu okunmasında, çocuklukta başımdan geçenleri, içtenlikle anlatmam, başka bir deyişle, onlara en doğal halimle içimi açmamın etkisi olmuştur diye düşünüyorum.

Fantastik ve bilimkurgu türünde eserlerinizle birçok genç okura hayal dünyasının kapılarını araladınız. Peki bu türlerde yazmaya olan ilginiz nasıl başladı? Sizi bu dünyalara çeken özel bir anı ya da ilham kaynağı var mı?

Fantastik ve bilim kurgu türünde kitaplar yazmayı, gençliğimde, hiç aralıksız olarak, on beş kez gidip, gezme olanağı bulduğum, Frankfurt Kitap Fuarına borçluyum. Almanya’da bana ve sanatıma sahip çıkan yakınlarım vardı. Bu nedenle her yıl eşimle birlikte fuara gidebiliyorduk. Orada, her türden, çocuk kitabıyla karşılaşp, onları inceleme olanağı bulmam, benim gözümü açıp, zihnimi ve yeteneğimi tetikledi.

116 ülkeyi gezmiş biri olarak, seyahatlerinizin yazılarınızda nasıl bir etkisi oldu? Hangi coğrafya sizi edebi anlamda en çok besledi?

Dünya gezgini olmak, beni zihinsel ve ruhsal yönden, yonttu. Dünyamız ve insanlığın halleriyle, doya doya beslendim. Gezileri, sıcaklığı sıcaklığına teybe kaydederek on üç adet gezi kitabı yazdım. Hepsisi de Yapı Kredi Yayınları’nda basıldı. Bu kitaplar, okullara kadar kaynak kitap olarak girdi.

Edebiyat hayatınız boyunca hem okurlarınızdan hem de eleştirmenlerden birçok geri dönüş aldınız. Sizi en çok etkileyen, unutamadığınız bir okur anınızı bizimle paylaşır mısınız?

Merhum eşimin sağlık sorunu için, doktorumuz bizi, Amerika’da yer alan Mayo Kliniğe yolladı. Oradan dönerken, Kennedy havalimanında, torunlara küçük birer armağan aldım. Veznedeki görevliye kredi kartımı uzattım. Genç kadın adımları öğrenince, çığlık atarak ağlamaya başladı. Sonra, tezgâhtan uzanıp, bana sarılmaya kalkıştı. Üstelik, şu sözlerle yüreğimi burkup acıttı: “Gülten hanım, ben Fadiş kitabınızı okurken, Ankara’da analı babalı bir yuvam vardı. Annemle kitabınızı birkaç kez okumuştuk. Ne var ki üniversiteyi bitirdiğimde, annem, babam, ninem, dedem sırayla öldüler, yapayalnız kaldım. Amerika’ya çalışmaya geldim. Yıllar önce... Kimsesizliğim hala sürüyor. Kartta adınızı görünce o günler dirildi belleğimde. Onun için böylesine duygu sınırlarını aştım.” dedi. Ben de “Türkiye’ye gelersen eğer, orada senin kimsen olmaya hazırım.” dedim. ağlaşarak ayrıldık.

Çocuk edebiyatı alanında öncü bir yazar olarak, günümüzde çocuk kitaplarının niteliğini nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu alanda yeni nesil yazarlara neler önerirsiniz?

Ben başlangıçtan bu yana hep, nitelikli çocuk ve gençlik kitabının peşinde koştum. Bunu yaparken, çocuk edebiyatımızın bu günlere geleceğini hiç düşünmemiştim. Çocuk yazını alanında, belirgin bir çözümlü dağılma var. Başta yöneticiler olmak üzere anlamsız bir umursamazlık içindeyiz. 1979 yılı, UNICEF tarafından, ÇOCUK YILI olarak ilan edilmişti. Bu süreçte, kalemler öyle bir coşmuştu ki! Çünkü biz yazarlar, birbirimizle daha iyi, daha nitelikli çocuk ve gençlik kitabı yazma yarışındaydık. Gerçekten, sorumluluk bilinciyle yazılmış eserler sunuluyordu okurlara, Çok tanınmış saygın yazarlar bile, çocuk edebiyatında eser vermeye başlamışlardı. Bu kitaplara ilgi de pek çoktu elbette. Bu hava içinde yayıncılar da birbirleriyle yarışıyor. İşte ne oluyorsa bu yarışta oldu. İlgi ve kazancın yükselişiyle, Çocuk kitabı basan yeni yeni yayınevleri türemeye başladı. Her bulduğunu yiyen kişilerde olduğu gibi, obezite başladı çocuk edebiyatında. Nitelik görmezden gelindi. Çalakaalem yazılmış, göz boyayıcı kitaplar, ayrık otu gibi piyasayı sardı. Elbette yazarlar arasında benim gibi, duruma karşı direnen arkadaşlarımız var. Ama, dil, anlatım ve nitelikten ödün vermeme ilkelerini, görmezden bilmezden gelenlerle başetmek de kolay değil. Çünkü bu yolda yürümeye karar vermiş olan yayınevleri, alana öylesine büyük yatırımlar yapmışlardı ki! Bizim sesimiz, sinek vızıltısı gibi geliyordu. Herkes, dilediği gibi yazarak, yolunda ilerliyor. Ne diyeyim, Elleri dert görmesin!

Son olarak, genç okurlarınıza ve yazarlık yolunda ilk adımlarını atanlara vermek istediğiniz en önemli mesaj nedir?

Yazma yeteneğiyle Dünya'ya gelen güzel evlatlar! Yeteneğinizi boşa akan çeşmeler gibi harcamayın. Ama ille de yazar olacağım tutkusuna kapıldıysanız, önce kendinizi geliştirme yollarını arayın. Bu yolların en kestirme ve sağlamı: nitelikli kitaplar okumayı yaşam biçimi edinmektir. Ben bu yola kitap okuyarak girdim. Hala da kitap okuyorum. Kitabevlerindeki, kütüphanelerdeki nitelikli kitaplar sizleri bekliyor. Yolunuz açık başarılarınız bol olsun!

Sevgili Gülten Dayıoğlu, bize zaman ayırıp bu içten sohbeti gerçekleştirdiğiniz için yürekten teşekkür ederiz. Sizin kitaplarınızla büyüyen biri olarak, burada sizinle konuşmak benim için unutulmaz bir anı oldu. Eserlerinizle hayatımıza kattığınız sıcaklık ve ilham için size minnettarız. Yeni projelerinizi heyecanla bekliyoruz, iyi ki varsınız ve iyi ki yazıyorsunuz!

Yankı, Sanrı

Feride KAĞIT

Bir suçun sınırındayım,
İnkarın soğuk sularına bırakmışım kendimi.
Sözlerim birer gölge,
Hafifçe kayboluyor gecenin teninde.
Gözlerin bir rüyanın kilidi,
Bakışlarımın ulaşamadığı.
Bir sır ifşa olacak gibi,
Bu hayal âleminin kapısında.

Belki de kendi suretimden kaçıyorum,
Ve ışığın beni ele veriyor.
Zaman ince bir cam gibi kırılıyor ellerimde,
Zaman ki, hayalin ince iplerinden örülmüş,
Ben de hep orada düğümlenmişim.

Asırlar öncesinde fısıldanmış bir rüya,
Yankısı hâlâ duvarlarımda yaşayan.
Sözcükler çoktan yok olmuş,
Ama izleri sessizliğin içinde nefes alıyor.
Harflerin bile eksik bıraktığı o duyguyu,
Bu rüyanın ince perdesinde dokuyorum.

Düşlerin denizinde bir yol bulmak ister gibi,
Beni çağıran bir melodinin peşinden,
Teslim oluyorum.
Sana çekiliyorum,
Bir suça ortak oluyorum.
Belki bir sanrı, belki bir yanılgı,
Ama gerçek kadar yakıcı.

etimog-RAF

“sukûtuhayal”

(Düş kırıklığı)

Dilimize Arapçadan geçmiştir. Düşmek manasındaki **sukut** kelimesi ile düş manasındaki **hayal** kelimesinin birleşiminden oluşmuştur.

“Seni **sukûtuhayale** uğrattım. Ben sana rehber değil, ancak yoldaş olabilirdim, fakat yolu ikimiz de bilmiyorduk ve birbirimize yük olmaktan, birbirimizi şaşırtmaktan başka bir şey elimizden gelmiyordu.”

Sabahattin Ali
İçimizdeki Şeytan

“Muhakkak **sükûtuhayal** var: Ya sevgilinin bayağılığı ya kuvvetli bir rakip, onun karşısında senin bayağılığın, sevgili ve dost ihanetleri, muhakkak.”

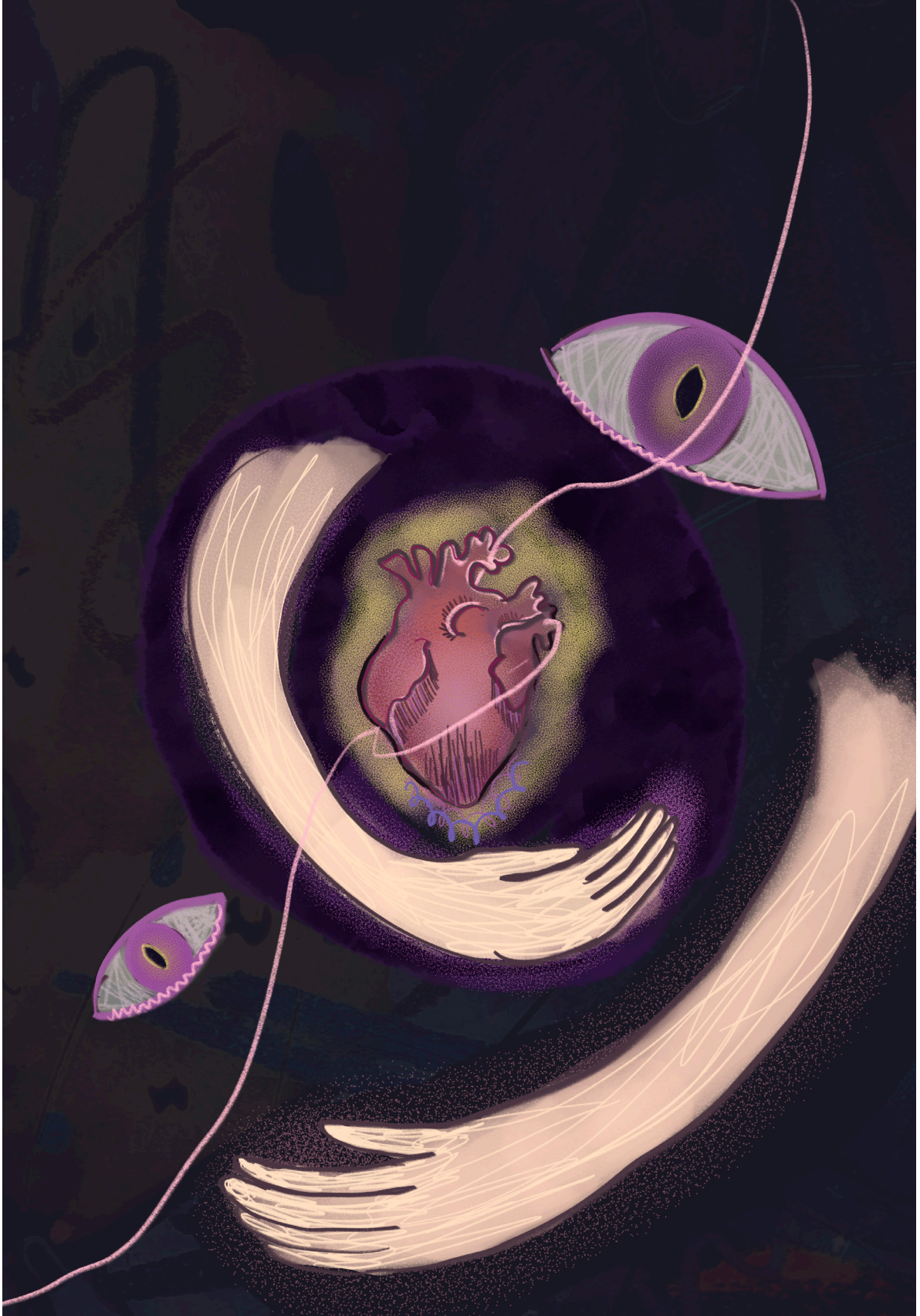
Peyami Safa
Şimşek

Kalbin Gözleri

Çizer: Rabia Gülşah GÜLTAŞ

Hayalhane Durağı

Dilşah GÜL

Bir sabah uyandığınızda, keşke gerçek olsaydı dediğiniz rüyalar görmüşsünüzdür ya da yaşadıklarınızın rüya olmasını istediğiniz zamanlar olmuştur.

Evvel zamandan beri, rüyaların hayatımızdaki tesiri göz ardı edilemez. Bir rüyayla başlar bazı şeyler, sonra hayale dönüşür. O hayal vücut bulur, harekete geçer, bizimle konuşur, yeri gelir yol arkadaşı olur. Hayalindeki seni daha çok sever, gayriihtiyari ona tutunursun. En güzeli budur. Başka bir insana benzemeye çalışmaktan daha elzemdir. Daha gerçek, daha anlamlıdır. Hayal ettiğiniz şeyler, üretmeye ve değişiminize yardımcı olur. Önce derin bir nefes alıp düşünür, gözünüzde canlandırır, kafanızın içinde küçük oyunlar oynarsınız. Bu sefer de hayallerinizi, rüyalarınızda görür gerçek olma ihtimalini arzularsınız.

Sahiden gördüğünüz rüyaları anlatır mısınız?

Yoksa kendinize mi saklarsınız?

Yahut bir yerlere mi yazarsınız?

Mesela tam şu an, pencereden dışarıyı seyrederken bir hayal kurdum. Keyifli bir doğa yolculuğu, toprakta yürüyen neşeli ayaklar, sobada pişen patatesler... Nefis olurdu.

Arabaların torpido gözündeki harita, el feneri, kalem ve not defteri hala oradalar mı? Eğer öyleyse kalemi eline al, rotanı belirle ve feneri yak. Hedefe ulaşana kadar kimse ışığını söndürmesin. Varış noktası, seni mutlu edecektir. Kendine çekidüzen ver, ruhuna bir kaset tak 90'lar çalsın. O an, ezberindeki bir şarkıya denk gelmek güzel olur. Dans ederek söyle, biterse yenisi başlar. Tüm gıcırtilar, kuru gürültü, riyakarlık ve kumpaslar geride kaldı. Saadet, huzur ve iyi niyet meşrulaştı. Sevgi otları gürleşti, iğde ağacı sarı çiçekler açtı, yağmur damlaları yeryüzünü selamladı. Bir nehir kenarındasın, közde pişen kahveyi yudumluyorsun. Akan su, kudretli ve serin. Yakınındaki ses, nazik ve seri kelimelerle kulağına başarılarını fısıldıyor. Tarumar olduğu günlere veda ediyorsun. Rüyalarda bile buluşmamak üzere! Kaset almaya devam ediyor. Gözlerin kapalı, gönlün açık, hayallerin gerçek...

Siyah Tuval

Müberra KOÇAK

Kapatın gözlerinizi. Karşınızda duran bu siyah tuvalin tadını çıkarın. Çiçekleriniz tamamen sizin zihninizin birer ürünü yeni olgunlaşmış meyveleri olacak. Tamamen size ait bu karanlıkla ne yapacağınız size kalmış. Hafızanızın derinine indiğiniz şu anlarda karşınıza çıkanlar ya hayal ötesi bir sahne ya da eskiden yaşanmışlıkların sonucu önünüze çıkan birer anı tohumu olacak. Kim bilir belki de farkına bile varmadan gelecekte izler taşıyan bir dizi örüntüyü resmedeceksiniz bu karanlıklar içindeki tuvale.

“Bir gün ölüm bizi başka bir yıldızla götürecektir.” diyor Vincent Van Gogh. Pek haksız da sayılmaz aslında nihayetinde uyku da bir ölümdür sonuçta. Bedenin tutsak ama zihnin özgür olduğu bir yarı ölüm hali... Hepimiz bambaşka yerlerde bambaşka hayatlarda bambaşka insanlar olarak bulmak istiyoruz kendimizi. Rüyalarımız ise bu bambaşka evrene bizleri ulaştıran en kestirme yol belki de. Hepimiz o başka olan yıldızla ulaşmak için ölmeye yatıyoruz her gece. Bazen bu yolculuk o kadar gerçeğin perdesine saklanmış bir şekilde önümüze seriliyor ki adeta hayali bir manzarayı en net hatlarıyla en ince detayına kadar resmediyoruz. Gözlerimizi aydınlığa kavuşturduğumuzda hala zihnimizin bir köşesini meşgul eden kendine yeni bir yer bulmakta kararlı olan bir anı artık bu. Aslında var olmayan ama gözlerimizi kapattığımızda var olan ne görmek istersek onu gördüğümüz bir manzara bu.

İnsan o kadar yalnız ki artık, tek dostu ölümle beraber bu siyah tuval oluvermiş. Anıları ise artık sadece o tuvale çizdiklerinden ibaret oluvermiş. Artık orada yalnız değil, artık orada çirkin değil, artık orada fakir değil, artık orada yetim değil, öksüz değil, aç değil, susuz değil... Anılar her halükarda keder veriyor bizlere. Olmuş, bitmiş, yaralar bırakmış belki fazlasıyla mutlu etmiş ama sonunda ya yarı yolda ya kalbi kırık şekilde bizi bizle yapayalnız bırakmış...

Yeniden kapatın gözlerinizi bakın o siyah tuval yine tam karşınızda. Şimdi nasıl da anı demezsin ki zihninde olup biten tüm bu savaşa. Ya rüyalarda yaşadıklarımız başka bir dünyanın gerçekleriyse? Ya uyumak sadece ama sadece başka bir evrende başka biri olmak demekse? Rüyalar da bizim anılarımızdır, evet. Oradaki canlılığı gördüğünüzde, yıllar önce kaybettiğiniz birinin bedeninden size sızan taze sıcaklığını hissettiğinizde, asla başınızı okşamayan babanızın dizinde masallar dinlediğinizde, anneniz nihayet sizinle gurur duyduğunda, aynalara küs bedeninize korkusuzca baktığınızda, aç yatıp aç kalktığınız yatağa tok yattığınızda, sırtınızdan bıçaklamayan dostlarınız olduğunda, kendinizi sevdiğinizde, siyahın içinde de daima renkler olduğunu fark

Hissedebildiğimiz kadar insanız. Hissederek yaşayabildiğimiz sürece de hepimiz birer sanatkarız. Rüyaları, sonunda tebessümle hatırlayacağımız, bakarken mutlulukla gözlerimizin içinin parlayacağı, içine ilmek ilmek özenle işlenmiş bir anı defterine dönüştürmek o siyah tuvali bir anı olarak benimseyip istediğimiz renkle doldurmak mümkün. Yeter ki kapatın gözlerinizi. Yeter ki hayal edin, yeter ki özgür kılın zihninizi... Bırakın bu sefer aydınlık olmasın, bırakın bu sefer kalabalıklar içinde yalnız olmayı, kendinizi bu düşün içine bırakın. Hayat da bir rüya değil midir başlı başına? Sadece bu rüyadan uyanmak, var olan anıları anımsamak normalden daha güç gelir bizlere.

Gözlerimizi kapatıp gezebileceğimiz bu sanat dolu müzede anılarınızın sergilendiğini düşünebilirsiniz. Gerçek ya da değil, renkli ya da renksiz, güzel ya da çirkin... Her şeyin tezadı ile var olduğu bu evren gibi rüyalarımıza da yaşananlara da tek bir pencereden bakmamak gerek bence. İnsan dünyayı keşfetmeye kendi içinden başlamalı. Teker teker tadına bakmalı her rengin, teker teker gezinmeli aralarında anlamalı ki dünyaya bakmakla dünyayı görmek farklı şeyler o halde niye rüyalarımda gördüklerimi resmetmeyeyim. Ben sadece etten kemikten oluşmuş, acıyla hamuru yoğrulmuş, haksızlıkla susturulmuş, gözyaşlarıyla korkutulmuş, kendi yalnızlığında kaybolmuş biri olamam demeli. Zihnini serbest bırakıp oradaki düşüncelere de önem vermeli. Oradaki de sensin. O her gece üstünü örten, saçlarını okşayan gün doğana dek başında şefkatle bekleyen, bazen kötü bir kabusun ardından derin bir oh çektiren bazense asla bitmesini istemediğin bir masalın ortasında olan, rüyanın kollarında kendine bambaşka dünyalar yaratıp şarkılar söyleyen de sensin.

Bizi biz yapan hafızamızdır ve hatırlayabildiğimiz kadar yaşamışızdır. Uyandıktan sonra rüyanızı hatırlayamadığınızda kalbinizde beliren o keskin acıyı hatırlayın. Zihninizin çabasını ve sizin önünüze koyduğu parça parça renkleri hatırlayın. İşte tek yapmanız gereken bu renkleri alıp tuvalinize yerleştirmek. Bunun üzerinden yıllar geçecek hafızanız da yaşlanacak geçmişe dönüp baktığınızda anımsadığınız gençliğiniz bir rüya mı yoksa gerçekten dünyaya bıraktığınız bir çift ayak izi mi kim nereden anlayacak. Ne fark eder ki hepsi sizi siz yapan değerler. Bu sizin tuvaliniz!.. Bu sizin karanlığınız!.. Bu sizin zihniniz!.. Bunlar gerçek ya da hayal hepsi sizin anılarınız.

Bir gün o başka yıldız Van Gogh ile beraber seyahat ederken bavulunuza koyacağınız bir takım hatıradan ve birkaç çeşit renkten başka bir şey değil rüyalar, içi boş, siyah, anı dolu kutucuklar. Anlatılmaya başlandı mı anılar, içine rüya da girer ya da yaşanmışlıklar. Zihnimizin karanlık sokaklarından yolumuza çıkar, saklambaç oynayan kuytu köşelerdeki rüyalar, rüyaların içindeki anılar... Haydi o başka yıldız ulaşabilmek için sınıksız sarılın rüyalarınıza, sararmış bir fotoğrafı saklar gibi sahip çıkın oradaki yeis anılarınıza ve son bir kez daha kapatın gözlerinizi bu karanlığa...

fotoğ-RAF

(Jesse Schroeder | Great Smoky Mountains)

RAF Dergi Film Kulübü

@karelerlefilmlerden

Hüseyin ÇAKIR

Herkese selam! 2 aylık bir aradan sonra yeni film bültenimizle yeniden aranızdayım. Kasım - Aralık aylarında pek çok iyi film izleyip konuştuk beraber. David Lynch'in Hollywood'un büyülü dünyasını beyin yakan bir hikayeye eleştirdiği "Mulholland Drive", Emin Alper'in Cannes'da yarışarak son yılların en ses getiren yerli filmlerinden olan "Kurak Günler", Modern bir Çehov uyarlaması olan ve Asya sinemasının son yıllardaki değerine değer katan "Drive My Car", Haluk Bilginer'in hayat verdiği Aydın Bey karakteri ile Aydın bir kesimi muhteşem bir çözümlemeyle anlatan Nuri Bilge Ceylan filmi "Kış Uykusu", 7 yıllık hasretin ardından tekrar seyircisine kavuşan Zeki Demirkubuz'un yeni filmi "Hayat" ve Lanthimos'u Lanthimos yapan filmlerden "The Killing of Sacred Deer" Raf Dergi Film Kulübü seçkimizi oluşturan filmler oldu.

Altın Palmiye Ödüllü Türk Film; "Kış Uykusu"

Nuri Bilge Ceylan'ın en iyi filmi hangisi diye sorsalar arada kaldığım iki filmde biridir "Kış Uykusu". Bir diğeri hangisi diye sorarsanız elbette BZA. Kış Uykusu'nun bence bu kadar sevilmesinin en büyük sebebi de filmdeki kusursuz diyaloglar, çünkü filmdeki her bir cümle çok doğal ve etkileyici. Aydın Bey ve ablası Necla Hanım arasındaki uzun uzun sohbetlerin her biri sanki üzerine saatlerce düşünüp tartışmak için yazılmış adeta. Keza görüntüler de muazzam, Kapadokya'yı çoğumuz ve turistler dahil genelde yazın sıcak havalarda ziyaret ederiz ve o görüntülerle hatırlarız, ama bu güzel yere filmin adında da geçtiği gibi kışın tanık oluyoruz ve en az yazın olduğu kadar kışın da nasıl eşsiz bir güzelliğe sahip olduğunu öğreniyoruz beraber.

Zeki Demirkubuz'un Aklından Çıkmayan O Kadın; "Hayat"

2016'da "Kor" filmini yaptıktan sonra yıllar süren bir sessizliğe büründü Zeki Demirkubuz, bazı zor süreçlerden geçti belki de o yüzden Kor'dan birkaç yıl sonra yine yeni bir Demirkubuz filmi izleme fırsatı bulamadık. Fakat o yıllarda Nuri Bilge Ceylan ve Zeki Demirkubuz'un popülaritesi önceki yıllara göre büyük artış gösterdi, sosyal medyada en çok konuşulan birkaç filminden biri oldu "Kader". Ve pandemi sürecinde çektiği "Hayat" filmi ile tam 7 yıllık aradan sonra seyircisi ile yeniden kavuştu. Filmin garip olan tarafı ise Zeki Demirkubuz'un yıllar öncesi bir otobüs durağında göz göze geldiği ve bir daha hiç görmediği, aklından bir türlü çıkaramadığı bir kadının ardından yazdığı bir hikâyeye dayanması. "Kader" filmine yaptığı göndermeler, Hicran karakterinin muhteşem oyunculuğu ile gönlümüzü kazansa dahi film 3 saati geçen süresi ile birçok kişi için zor bir seyir tecrübesi oldu diyebilirim. O kadar uzun zaman bekleyip diyalog ve hikaye adına çok daha zengin ve doyurucu bir film izleyebilirdik şahsen Demirkubuz'dan

Tuhaf ve Ürkütücü bir Lanthimos Filmi; "The Killing of Sacred Deer"

Lanthimos'un "Biz ne izliyoruz ne kadar tuhaf bir film bu." dedirten sayısız filminden sadece biri. Ama bu sefer ürkütücü ve izlemesi zor sahneler çoğunlukta, şöyle söyleyeyim filmin daha ilk sahnesinde sansürsüz bir biçimde açık bir kalp ameliyatı izliyoruz gerisini siz düşünün. Lanthimos yazdığı ne varsa çekmiş anlaşılın, sete çıkınca yazdığı hiçbir şeyden vazgeçmemiş bunu filmi izlerken sonuna kadar hissediyorsunuz. Ama filmi izleyen herkesin kafasında şu soru işareti kalıyor, neden filmin adı "Kutsal Geyiğin Ölümü". Çünkü yönetmen kutsal bir geyiğin öldürüldüğü Antik Yunan miti, Iphigenia'dan esinlenerek yazıyor filmin senaryosunu.

Aynadaki Çocuk

Gizem ÜLKER

Susmuş bir silüetin izi,
Aynada yüzüme yapışmış.
Dudakları yukarıya kıvrık
Gözlerinde bana yabancı
O heyecan, parıldaayan ışık.
Bakışlarımı kilitleyemem onunkine.
Başım eğiliyor bu alacaklının önünde.
Borcumu ödemedim.
Ödeyemem de bu halimle.

Dehlizlerimden geldi onun hatıratı
Uyandığında günle yarıştı saçtığı aydınlık.
Şimdi rüyalarım bile sızmaz böylesi ışık.
Kopardı ruhumdan o son kalan kıvılcımı,
Zaman denen o acımasız, sözde kurtarıcı.
İçimde soğuk,
Bakışlarımda bir yabancı.

Kır aramızdaki soğuk camı,
Tanıdık çocuk.
Bu cam ki şu an bir ayna
Lakin çoğu zaman beni kimsesiz bırakan,
Sığındığım o sessiz kalabalık.
İçimde yaşa ve sönmüş ateşimi harla!
Hatırlasın soğuk kalbim böylece.
Nasıl inanılırdı bir hayale?

İhtiyarladım

Melisa DEMİRCİ

Sevgili dostum Zehra,

Sana yazmayalı bir hayli oluyor. Nasılsın, neler yapıyorsun? Ben bu günlerde hiç iyi değilim. Ağlayarak uyandım bu sabah. Yıllardır bastırduğım duygularım rüyamda yakaladı bugün beni. 22 yaşındaki halimi gördüm. Bana mektup yazmış, isyan edercesine sesleniyordu:

“51 yaşındaki Melisa,

Bu mektubu yurttaki odamda; 22 yaşından sana seslenmek, bugünden sana hatıra bırakmak için yazıyorum.

İstanbuldaki 3. yılım, vizelerime 3 hafta kaldı, zaman zaman ders çalışıp genellikle edebiyatın kollarına bırakıyorum kendimi. Dün biraz düşündüm: okumak, önceden kendimi geliştirmek içindi şimdi ise sanki kafamdaki düşünceleri susturup onlardan bir süre kurtulduğum sığınak benim için.

Bugün dışarda insanları üşüten benim içimi ısıtan; bir hayal aleminden öbürüne götüren hava var. İşte o hayal aleminde kendime bakıyorum uzaktan, uzun uzun. Bu yaşlarında hayatı romantize etmeyi çok severdin; zaman zaman çevrendeki her şeyi sorgular, bunılır; bazen ağlar bazen gülerdin. Kendi ağacını büyütürken başkalarının ağacına su vermeyi ihmal etmez, her şeyin daha iyi olacağına hep inanırdın.

Hâlâ aynı mısın, hâlâ hayatı romantize ediyor musun, hâlâ her şeye yetişmeye çalışıyor musun?

İlerde heybesinden ne çıkacağı belli olmayan, anılarını anlatan yaşlılardan olmak istiyorum derdin. Yaşadın mı hayatı doyasıya, hakkını verdin mi hayatın; koydun mu heybene anılarını, çıkarıp anlatıyor musun zaman zaman? Yoksa bunlar sırf hayatı daha yaşanılır kılsın diye bir adım daha atabilmek için kurduğun hayalden ibaret miydi?

Gözlerin dolarak okuyorsundur bu mektubumu, yıllar gözünün önünden film şeridi gibi geçiyordur, belki boğazın düğümlenerek yutkunuyorsundur sadece; belki de bu mektubu da heybenden çıkarıp anlatıyorsunuz insanlara. Şimdi karşında olsaydı 22 yaşındaki halin ona ne söylerdin bilmiyorum. Kim bilir yazarsın belki söyleyeceğin şeyleri.

Yıllar nasıl geçmiş olursa olsun seni ve mücadeleni sınıksız kucaklıyorum.”

diyordu mektupta. Keşke gerçekten yazsaydım bu mektubu, yazsaydım da daha önce okusaydım. Nazım Hikmet’in dizelerindeki Galip Ustaydım ben, şimdi 51 yaşındayım, ihtiyarladım. Yılların gözümün önünden geçişini boğazım düğümlenerek izledim. Ne söyledim bilmiyorum ona. 29 yıl geçmiş dile kolay, hem de hiç istemediğim şekilde...

En kısa zamanda görüşüp geçen yılları konuşalım.

Kendine iyi davran.

Seni ve aileni seviyorum.

Düş Karambolları

Duru GÜNGÖR

Avuçlarımda tütünle kıvrılan ateş böceği
Saklıyor etrafından ışığı, gölgesini, endişesini
Ki safi zarardı bu telaşın bünyesinde açtığı yaralar
Yere düşen bir yaprağın özü kadar sakıncalı
Neden anlamıyor hayatta kalmaktan
Saklandığı tuzaklar kendinden bile habersiz halbuki
Karamsar gözyaşlarını bir meteor yağmuru alıkoyarken
Dalıyor deliksiz uykusuna erkenden, dert etmiyorum bir şeyi
Hiç kan akıtmadan geçsin dilediğim bahar
Ardına bakmadan bıraktı omzunda taşıdığı yabancı dağ çiçeklerini o anda
Güpegündüz aramıza sokulan tehlike sirenleri
Deri değiştiren onca insan arasında yıldızlarla birleştirdi kaderimizi
Bileğime çizdiğim yol haritası teslim oldu rüzgara
Uykusuz gecelerim hapsoldü bir dervişin rüyasına, sonumuz hayrolsun
Aristokrasinin gözlüğünü çıkarıp uyan sen de o geyikli rüyalara
Kaybolan auranın spiralleri sarılırken zamana
Aşık olurcasına yaş aldığı elmas kuzeyin ışık hüzmelerinden
Dilek tutacağız demiştik geçmişteki akranelarımız adına
Bir iki anlam çıkartacağız uzaklaşmakla eriyen buzullardan
Tekrar dünyaya gelsek mesela Roma'da ya da Bologna'da bir havalimanında
Gelecek siyasi meseleleri çözmek adına değil yetişmek için birkaç pazar kapanışına
Lokal lezzetleri bölercesine ortadan ikiye
Denizi yardığımız Akdeniz havzasında
Sol yanımızdan umutsuzca geçecek flaneur
Akşam vakti gerçeklerin farkına varıp ağlatacak güneşi
Gün aşırı büyüyecek düşlerimiz gerçeklik uçurumunda
İskambil kağıtları arasına sıkışan yıllarımızı
Avucumuzda bir ateş böceği anlatacak

Cenk R. Girginol ile Söyleşi

Röportaj: Aycan Küçükkaya

Merhaba Cenk Bey,

Raf Dergi olarak Türk kahvesi ve genel olarak kahve kültürüne olan katkılarınızla ülkemizin gastronomi dünyasında adeta bir mihenk taşı oldunuz. Yazarlığınız, ödüllerle taçlanan kitaplarınız, profesyonel danışmanlık kariyeriniz ve eğitimcilik çalışmalarınız, kahvenin sadece bir içecek değil, aynı zamanda bir kültür ve yaşam biçimi olduğunu bizlere bir kez daha hatırlatıyor.

Kahve yolculuğunuz nasıl başladı ve sizi kahve sektörüne yönlendiren temel motivasyonlarınız nelerdi?

Aslında küçüklüğümde beri çay içmeyen bir insanım...Haliyle kahve burada zaten sevdiğim ve içtiğim bir içecekti. Herhalde ana motivasyon hem kahveyi sevmek hem de o dönemleri göz önüne alırsanız kahvenin bu kadar popüler olmadığı yıllarda sıfırdan bir şeyleri başarma azmi motive etti diyebilirim.

Türkiye'nin ilk kahve biyografi kitabını yazmak sizin için nasıl bir deneyimdi? Bu süreçte sizi en çok etkileyen anılarınızı paylaşır mısınız?

22 yıl önce sektöre yeni başladığım zamanlarda pek bir kaynak yoktu. Bilgileriniz aldığınız kahve eğitimleri ile sınırlı oluyordu. Ben de bu eğitimleri, deneyimlerimi ve geliştirilecek noktaları bir kitapta toplamak ve bu kitabın bizden sonraki nesile ışık olmasını sağlamak istedim. Bu fikir 20'li yaşlarımda oluştu ve tam 30 yaşında yazmaya başlayıp her şeyi toparlamam ise 6 sene sürdü. İlk duyduklarında çevremdekilerin muzip bir dille "yok canım" dediklerini hatırlıyorum ama 2016 yılında kitabı eline aldıklarında sağolsunlar ilk tebrik edenler de onlardı. Bu benim kendi içimdeki azmimi bana gösteren en önemli göstergiydi. Tabi bu süreçte sektör içindeki dostlarımda çok katkısı oldu. Hepsine ayrı ayrı tekrar teşekkürler. Tabi en önemlisi, okuyucuların benimseyip anlayabilecekleri bir dilde yazılmış bu kaynağı onlara ulaştırmanın mutluluğuydu. Türkiye'de en çok satan kahve kitabı olması ve kazandığı ödüller, benim için tarifsiz bir gurur kaynağı oldu.

Dünyada kahve kültürünün hızla değiştiği bir dönemde, Türk kahvesinin küresel arenadaki konumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Türk Kahvesi bizler dahil hatta başta olmak üzere zamanında üzerine çok eğilmediğimiz ama kültürümüzün ana noktası içinde merkezde duran bir değeri. Unesco'nun Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'nde yer alması da bunun en büyük göstergesi. Küresel arenada şansı ve yükselişinin ciddi seviyelerde olduğunu görüyorum. Sonuçta espresso ve filtre kahveler dünyada tüketimde oturmuş durumda. Türk Kahvesi'nin makinesi ile, kahvesi fincanı ile dünyadaki yayılma hareketi o pazarlardan pay alarak üzerine katlayarak gidecek ama bunun topyekün bir hareket olması gerekiyor. Sadece kahve ile değil makinesi ve ekipmanları hatta lokumu ve fal'ı ile bir kültürü içecek ile beraber sunmak ve tanıtmak lazım. En önemlisi de Türk kahvesinin bir kahve çeşidi DEĞİL" bir pişirme yöntemi ve önünüze gelen içecek olduğu gerçeğini vurgulamak gerekli.

Kitaplarınızın uluslararası başarısı, özellikle Çin ve ABD gibi farklı pazarlar tarafından kabul görmesi, size neler hissettirdi?

Bu herhalde ben dahil işinde bir şeyleri naçizane başarmış insanların alacağı en gurur dolu karşılık. 3 kitabımda da Dünyanın En İyi Kahve Kitabı ödülü, ilk kitapta son 25 yılın En İyilerin En İyisi (Best of the Best) ve son kitapta bunların dışında da en önemli mikroart sanatçılarından Sevgili Hasan Kale ile aldığımız en iyi kapak illüstrasyonu ödülü paha biçilemez. Tabi toplamda 11 ödül...Bu takdir insanı motive etmekle kalmıyor, ödülün altında yazan "Turkey" ibaresi ile ülkemiz adına da bir şeyler yapmak, başarmak ve geriye bırakmanın ayrı bir onurunu sizlere veriyor. Çin'de, Çince olarak hazırlanan ilk kahve kitabı olma özelliği taşıyan bu eser, 15.000 baskıyı aşması, kazandığı ödüller ve aldığı olumlu yorumlarla tarifsiz bir mutluluk kaynağı oldu.

"Ahde Vefa – Bir Türk Kahvesi Hikayesi" kitabınızın içeriğini ve Hasan Kale gibi ünlü isimlerle yaptığınız iş birliğini biraz anlatır mısınız?

Ahde Vefa üzerinde inanılmaz çalıştığım tarihi ile detayları ile tarifleri ve farklılıkları ile sanatı ile Türk Kahvesi'ni anlatan en kapsamlı eserlerden biri oldu. Yazdıklarım arasında beni en çok gururlandıran eser. Alanında uzman ve duayen isimlerle bu keyfi ve başarıyı paylaşınca daha değerli oluyor ve katlanıyor. Çok sevdiğim ve bana yakın dostlarımdan Hasan Ağabey. Onun gibi sanatının duayeni olmuş dünya çapında birinin kalkıp bir gün size kitabın kapağına bir eser yapacağı demesi bence kelimelerin yetersiz kalacağı bir ayrıcalık. Harika bir kapak eseri yarattı ki içinde önemli detaylar barındırıyor. Bir de içinde ufak bir kitap içi sergisi inanın samimiyet ile söylemem gerekirse kitabın kalitesini en çok yükselten şey bence. Tabi Hasan Ağabeyin dışında fotoğraflarıyla bir başka duayen Koray Kasap'ın oluşu, Emine Gürsoy Naskali'nin inanılmaz türki ve tekerleme derlemesi, Vedat Milor'un son dokunuşu, Sema Güral Sürmeli'nin resimlerdeki fincanlara kadar titizlikle seçişi gibi bir çok dost bu kitaba inanılmaz katkılar yaptılar. İnsan bu yaşa gelince ne yaptım diye sorduğunda ben net söyleyebiliyorum ki gerçekten çok güzel dostlar biriktirmiş ve hayatımın içine dahil edebilmiş, onların hayatlarına da dahil olabilmemişim diyorum. En güzel şey bu...

Gastronomi alanında kariyer yapmayı düşünen gençlere, özellikle kahve üzerine uzmanlaşmak isteyenlere ne gibi tavsiyeler verirsiniz?

Birinci kural bunu bir meslek olarak görmek bir kenara gerçekten çok seveceksin. Sevmediğinzde yapacağınız hiçbir şeyden başarı çıkmaz. İkinci si ve en önemlisi de kesinlikle sabır. Gençler hemen bir şeye sahip olmak istiyorlar ama öyle olmuyor. Eğer bugün bazı şeyleri başarabildiğimi söyleyebiliyorsam, bu, zamanında yaşadığımız zorluklara sabredip onların üstesinden gelmemin bir sonucudur. Kimse size bir anda bu işte usta oldun diye altın taç takmıyor. Alanında başarılı olmak isteyen gençler bilgiyi her yerden alıp doğru ve yanlış analiz etmeliler, savunabilmeliler ve çok araştırmalı çok okumalıdır. Pratik her zaman kazanılır ama bilginin çok üst düzeyde ve her açıdan beynin içinde olması gerekiyor. Hiçbir zaman da ben oldum dememeli. Ben bu kadar yıldır bu işi yaparken bile hala araştırıyor, hala eğitimlere bile girip bir cümle bile alabilir miyim diye pür dikkat dinliyorum. Yapılanı taklit değil, yapılmayan açılırları yapmaya çalışmak gibi zor bir yol bellemeleri gerekiyor.

Kahve bilimini üniversitelerde bir ders olarak okutma fikri nasıl gelişti ve bu alanda gelecekteki hedefleriniz neler?

Yaklaşık 6 yıl önce fikir ve proje şu anda da aynı görevde olan Okan Üniversitesi Gastronomi Bölüm Başkanı Doç.Dr. İlkay Gök ile çıktı. Bu konudaki desteği, çabası tartışılmaz. İlkay Hoca ile beraber 6 yıldır güzel emekler verip öğrenciler yetiştirdik ve mezunlar veriyoruz. Bir üniversitede ders olarak vizesi, finali ile işlenmesi kahvenin akademik platformda da ne kadar önemli olduğunu vurguluyor. İnşallah önümüzdeki yıllarda da diğer üniversitelerde de okutulur ve daha fazla profesyonel akademik eğitimini almış öğrenciler sektör içinde yer bulur.

Cenk Bey, kahve tutkunuzu ve bilgi birikiminizi bizimle paylaştığınız için teşekkür ederiz. Türk kahvesini uluslararası düzeyde tanıtmak konusundaki kararlılığınız ve çalışmalarınızla hepimize ilham veriyorsunuz. Sizin gibi değerli isimlerin bu sektörde var olması, kahve kültürünün gelişimi ve yaşatılması adına çok kıymetli.

Birtakım Hayatların Hayal Hanesinde Başıbozuk Portresi...

Sinan URHAN

Küçük bir kız çocuğu dünyaya geliyor ülkenin bir ucunda. Başka bir ucunda bir erkek çocuğu... Memuriyet ya da bürokrasi adı her ne ise, rüzgarın önündeki kuru bir yaprak gibi sürüklüyor ikisini de. Büyüyor pembe kurdeleli kız.

Bazen evcilik oynuyor mahallede arkadaşlarıyla, kimi zaman sek sek... Diğer tarafta bisikletinin fren pabucu eskimiş erkek çocuğunun. Ayakkabılarıyla durduruyor BMX bisikletini. Bisikletin tekerleği, ayakkasının altına yer etmiş. Aynı ayakkabı ile mahallede derisi kalkmış meşin yuvarlağa vuruyor.

Okula başlıyorlar. Kız çocuğu annesinin ördüğü dantel yakayı çok seviyor. Erkeğin önlük yakasında ise dalgalanan bir bayrak var. Kız çocuğu arkadaşlarıyla şakalaşiyor. Erkek silgi parçaları atıyor arada arkadaşlarına. Öğretmen uyarıyor, çocuk utanıyor. Sıranın diğer ucunda çocukluk aşkı ona bakıyor, erkek çocuğu daha çok utanıyor. Sıranın, hatta betonun altında oyuk olsa da oraya girsem diye düşünüyor. Kız çocuğu, ödünç istediği defterin arasına hoşlandığı çocuk için küçük bir not iliştiriyor. Defteri verince küçük bir pişmanlık, biraz fazlaca keşke... Ve unutulup gidiyor öylece...

Öte yandan zaman ilerliyor, akıyor, gidiyor ama hiç durmuyor. İşte lisede kız ve işte lisede, ülkenin öbür ucunda erkek. Ve artık ikisi de çocuk değil, biri kız biri erkek... Zaman geçiyor, küçük hayatlarından insanlar da gelip geçiyor. Lise bitmek üzere, sırada gelecek hayali... Geleceği ve hayatlarına geleceklere düşünüyorlar. Sınava giriyor kız, güzel bir üniversite, güzel bir iş güzel bir maaş, güzel bir hayat... Hayallerini güzel olan şeylerle süslüyor. Sınava giriyor erkek, güzel bir üniversite, güzel bir iş, güzel bir maaş, güzel bir hayat... Onun da hayallerinin gökyüzünde, güzel olan şeyler asılı yıldız diye. Çıkıyor kız sınavdan. Sınav da güzel geçmiş. Çıkıyor erkek sınavdan sınav da güzel geçmiş. Ailesi ile tatile çıkıyor kız, ailesi ile tatile çıkıyor erkek. Güzel bir şehrin güzel, şirin bir sahil kasabasında güzel, şirin bir yazlığa... Yeni aldıkları yazlıklarında komşulukları da, güzel bir tesadüfle başlıyor kızın ve erkeğin. Kızın baktığı her yerde oluyor erkek. Erkeğin baktığı her yerde oluyor kız. Yaz bitmek üzere, ayrılık vakti yakın... Yüreklere bir sancı saplanıyor. Ülkenin bir ucuna gidiyor erkek ailesi ile. Diğer tarafına da kız... Okullar açılacak, üniversite hayali gerçekleşiyor kızın ve erkeğin. Güzel bir üniversitenin, hatırı sayılır bir bölümünde kız ve erkek. Eşyalar hazırlanıyor, evler tutuluyor. Yeni bir başlangıç zamanı. Yeni arkadaşlar, yeni ortam, yeni bir okul, yeni bir hayat...

İlk yıl da geçip gidiyor, çabuk alıyor kız ve çabuk alıyor erkek. Biraz daha büyüyorlar. Doğum günü kızın. Doğum günü erkeğin. Sürpriz yapıyor sevdiği dostları. Şirin bir kafenin, mütevazı bir köşesinde. Kızın pastası geliyor, maytap saçılıyor etrafa. Aynı anda kafenin bir ucunda maytaplı bir pasta daha. Gözü ilişiyor köşeye kızın. Gözü ilişiyor bir ucuna kafenin erkeğin. Pastayı unutuyor kız. Doğum gününü unutuyor erkek. Yavaş adımlar sonra daha büyük ve hızlı...

Ülkenin bir ucundan, kafenin bir ucuna... Hasret ve vuslat vücut buluyor. Şaşkınlık ve heyecan eşliğinde sarılmalar... Bu gerçek olamaz, bu bir tesadüf de olamaz diye geçiriyor kız aklından. Olacak olan, bir yolunu bulur. Hayat bir zincirle insanları birbirine bağlamış diye düşünüyor erkek. Aşkla geçiyor yıllar. Okul bitiyor. Sırada iş var, ikisi de güzel bir iş, güzel bir maaşla aynı şehirde... Artık iş kadını ve işadamı... Büyümek ilmeği boyunlarına ilişmişti bir kere.

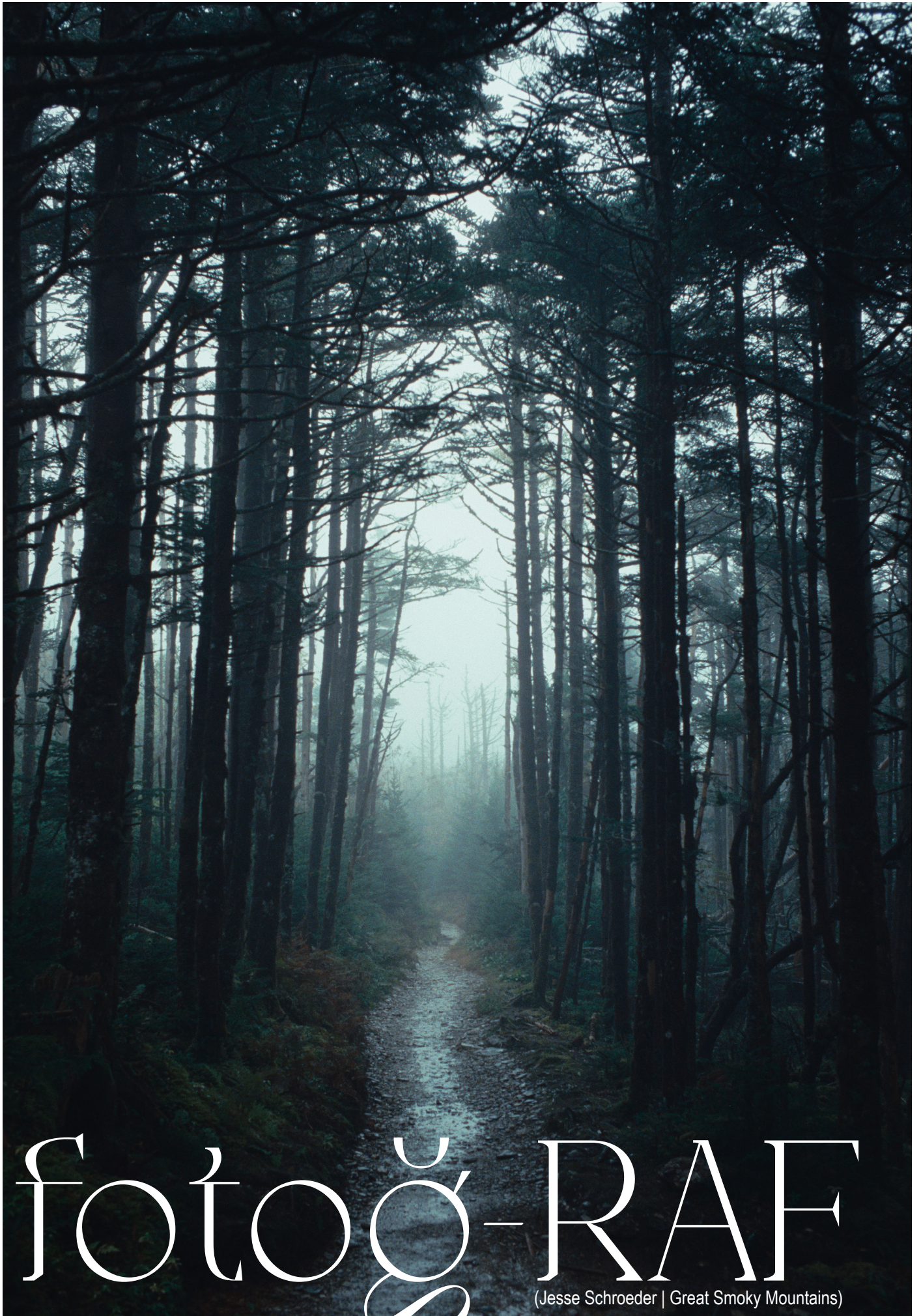
Güzel bir sahilde, efsane dediği bir evlilik teklifi adamdan. Kadın mutlu, gülüyor ve "Evet!" diyor. "Evet dedim" yazan İngilizce hikaye paylaşıyor sosyal medyada. Yüzüklerini gösterip poz veriyorlar. Sırada tuzlu kahve... Yine yüzükler takılıyor, mutlu ve herkesin güldüğü pozlar... "Çok mutlu olun." Yazan hikayeler paylaşıyor arkadaşları.

Düğün geliyor arkasından hemen. Herkes mutlu, gelin ve damat hem mutlu hem heyecanlı... "Hayatımın adamı" diyor kadın, "Hayatımın kadını" diyor adam. "En büyük mucizem" yazıyor gelin arabasında. Davullar çalıyor, zurnacı ciğerlerinden topluyor nefesi. Para sıkıştırıyorlar ceplerine. Yurtdışında bakir bir ülkenin cennet köşesine, hayal gibi bir otele balayına gidiyorlar. Hayat normale, eski rutinlerine dönüyor. Artık yeni rutinleri aynı evde aynı çatı altında.

Ülkenin bir ucundan, aynı evin, aynı çatısı altında, aynı yastığa... Zaman acımasız ve frensiz. Hiçbir şey eskisi gibi değil. Yeni olan hiçbir şey eski ile aynı değil. Sesler yükseliyor evden. Kırılan tabak sesleri, bardak sesleri yankılanıyor gülerek, davul ve zurnalarla girdikleri evin duvarlarında. Mutlu oldukları, güldükleri bir çerçeveyi duvara fırlatıyor kadın. Çerçeve parçalanıyor, fotoğraf hala mutlu. İnsanı hatırlıyor bir an. Dışarıdakilere karşı nasıl da mutlu idiler oysa, iç dünyalarında cam çerçeve kırılırken. Hayatlarının en büyük mucizesi bir anda zulüm olmuştu.

Gözü dönüyor adamın. Gözü dönüyor kadının. "Hiçbir şiddetin bahanesi olmaz, canlıya yönelik" diye afili yazılar paylaşmıştı sosyal medyada, gayet entelektüel bir yaklaşım sergilemişti kendince. "Kadına şiddete hayır!" gösterilerine katılmıştı kadın, hayvanlara yapılanlara karşı çıkmıştı sosyal medyada birçok kez. İkisi de kim oldukları ile ilgili ilk kez karşılaşıyorlardı. Ülkenin bir ucunda "mucize" dedikleri karşılaşmaları, mahkemenin bir ucundan vedalaşmadan son bulmuştu.

fotoğ-RAF

(Jesse Schroeder | Great Smoky Mountains)

Bilmem

Büşra Yıldız GEÇGEL

Bir olta attım zamanın içine
Neler takılır bilmem.
Küçükken oynadığımız yedi kuleler gibi
Bazen taşı nereye koyacağımı bilmem.
Uçurtmam da olmadı hiç
Ama gökyüzüne bakmamayı bilmem.
Neyi düzeltsem altı dağınık
Ama yolumu eğri tutmayı bilmem.
Susamış gibi dayanmışım gözyaşlarıma
Ama nerede duracağımı bir türlü bilmem.
Bir kalemim var, durur yıllardır cebimde
Nereye ne akıtacağını hiç kestiremem.
Oyunlarımız mazide bir fotoğraf
Nasıl gülümseyeceğimi hâlâ bilemem.
Zincir dolarım aklıma, iyi gelir diye
Düğümü nasıl çözerim hiç bilmem.
Bir selâ duyarım uzaktan
Bizimkini ne zaman duyarız bilmem.
'Modern zaman' sarar dört yanımı
Sıkışıp kalırım, bu labirent nasıl geçilir, bilmem.
Rüyalarımı düşünüp, düşlerim hayallerimi
Ancak nasıl yaşanır, hiç bilmem.

Prettiest

Çizer: İlsu Sıla BERENT

“Gülizar” Filmi Yönetmeni Belkıs Bayrak ile Röportaj

Röportaj: Hüseyin ÇAKIR

Toronto’da dünya prömiyerini yapan “Gülizar” filminin yönetmeni Belkıs Bayrak ile ilk gösterim sonrası buluştuk. Kendisinin ilk uzun metraj filmi Gülizar’ı, önceki iki kısa filmini, gelecek projelerini ve festival ortamı üzerine film editörümüz Hüseyin Çakır ile birlikte keyifli bir sohbet gerçekleştirdik.

Merhabalar, öncelikle Kanada’ya hoşgeldiniz bunca yoğunluğunuzun arasında bize zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz. İlk uzun metraj filminiz ile dünyanın en prestijli film festivallerinden olan Toronto’da dünya prömiyeri yapmak Gülizar’ın hikayesini anlatmaya Kanada seyircisiyle başlamak nasıl bir duygu, biraz bundan bahseder misiniz?

Kanada’ya ilk kez geldim. Ancak festivalin köklü ve dünyadaki en geniş katılımlı festivallerden biri olduğunu biliyordum. Bu beni rahatlatmıştı. Filmin gösteriminden sonra da kendimi çok iyi hissettim. İzleyiciyle bağ kurmak önemli, ve bunu başardığım için çok mutluyum. Güzel bir deneyim oldu benim için.

Peki film gösterimi sonrası seyircilerden gelen geri dönüşler nasıl oldu, Türk seyircilerden nasıl yorumlar aldınız?

İzleyici tepkilerini iki şekilde tahmin ediyordum ve öyle de oldu. Bir grup, filmdeki kararların motivasyonları gibi detayları anlamaya çalışarak sorular sordu. Diğer grup ise hiçbir şey sormadı; bazıları gözleri dolmuş şekilde, bazıları ise hala filmin etkisindeydi. Bu nedenle uzun bir diyalog kurmasak da oldukça güçlü bir iletişimimiz oldu. Özetle, geri dönüşler çok güzeldi.

2018’de Apartman filmiyle ilk yönetmenlik deneyiminizi yaşadınız. Ardından 2021’de, adınızı daha geniş kitlelere duyurduğunuz Cemile adlı kısa filminizle Dublin gibi prestijli bir festivalde dünya prömiyerinizi gerçekleştirdiniz. Film, İstanbul ve Akbank Kısa Film Festivali gibi önemli festivallerde de gösterildi. Şimdi ise ilk uzun metraj filminiz Gülizar ile Toronto’dasınız. İlginç bir şekilde, bu üç filmi de üçer yıllık aralıklarla izleme fırsatı bulduk. Gülizar’ın hikayesi kafanızda ilk ne zaman şekillenmeye başladı?

Apartman ve Cemile filmlerini İstanbul Bilgi Üniversitesi Sinema ve Televizyon Yüksek Lisans eğitimim sırasında çektim. O dönemde senaryo dersleri aldığım Ökten hocam, mezuniyetimden sonra bana bir hikayesinin olduğunu söyledi. Ancak, bu hikayeyi benim yazmam ve çekmem şartıyla bana emanet etmek istediğini belirtti. Bu teklif beni çok mutlu etti ve hemen kabul ettim.

Pandemi ve diğer süreçlerle birlikte, hikaye üzerinde yazar olarak çalışmaya başladım. Zamanla hikaye, ilk halinden çok farklı bir şekle büründü. Film, iki ülke arasında geçen bir hikayeyi anlatıyor ve bunu en mümkün hale nasıl getirebileceğim üzerine yoğunlaştım. Gönlümdeki gibi bir senaryoya ulaşmak için büyük bir mesai harcadım ve bu süreçte birçok radikal karar alarak senaryoyu tamamladım.

Cemile filminde de bir kadın hikayesi anlatılıyor, Gülizar’da da benzer şekilde bir kadın hikayesi var. Aralarında bir ilişki bulunuyor mu? Cemile’yi yaparken, ileride bu hikayenin uzun metraj halini çekmeyi düşünmüş müydünüz?

Düşünmedim, çünkü aslında çok farklı motivasyonlarım vardı. Cemile’deki motivasyonum, tam o yaşlarda kendi platonik duygusuyla mücadele eden ve en önemlisi genç başörtülü bir karakterin perdede yer almasıydı. Ancak tabii ki filmi yaparken böyle bir hedefim yoktu. Çocukluğumdan hatırladığım bir hikaye bir şekilde karşıma çıkınca ve sonra ondan zihnen kurtulamayınca, böyle bir süreç başladı. İlk başta aklınıza bir hikaye gelir ve “eyvah, geçer ya gider” dersiniz, fakat o hikaye 10 ay boyunca zihninizde kaldığında, sonunda “herhalde bunun bir şeye dönüşmesi gerekecek” diyorsunuz. Sonra oturup, o hikayeyi filme dönüştürüyorsunuz. Tabii, oradaki karakter seçiminde bahsettiğim temalar da etkiliydi. Yüksek lisans eğitimi, o dönemdeki temsiller ve kendinizi perdede görmediğinizde aldığınız sinema eğitimi, çok tuhaf bir şeye dönüşüyor.

Görüntü yönetmenliği koltuğunda geçen yıllarda Kuru Otlar Üstüne, Hayat, Kalandar Soğuğu gibi önemli filmlerde çalışan Kürşat Üresin’i görüyoruz. Önceki kısa filminiz Cemile’de de kendisiyle beraber çalışmıştınız. Belki de bu yüzden Gülizar filminde de çok iyi bir sinematografi izliyoruz. Kendisiyle çalışmak nasıl bir tecrübeydi, sonuçtan sizlerin de memnun kaldığınızı düşünüyorum.

Yüksek lisans tezimi Kalandar Soğuğu ve Ayna filmleri üzerine yazdım, özellikle Tarkovsky’nin Ayna filmi üzerine. Kalandar Soğuğu o dönemde çok sevdiğim ve bana ilham veren bir film, sinematografisini çok güçlü buluyordum. Sonrasında bir yönetmen arkadaşımız vesilesiyle Kürşat Üresin’le tanıştık. O dönemde Türkiye’deki bütün filmlerimde onunla çalışmak istediğimi söyledim. Ben bunu söylediğimde, diğer yönetmenlerle henüz çalışılmamıştı, altını özellikle çiziyorum (gülüşmeler). Mustafa Kara ile çalışmıştı, biz Apartman’ı 2017’de çektik, sonra 2019 - 2020’de Cemile’yi çektik. Her filmde çok uzun bir süreç geçiriyoruz. Sinemaya çok benzer bir açıdan baktığımızı düşünüyorum. Bir yönetmen için bu çok kıymetli çünkü kafamızdaki düşünceleri birçok kişiye aktarmamız gerekiyor, bu çok doğal, işin bir parçası ama bazen bunun daha hızlı ilerlediğini görmek özellikle artistik alanda kritik kişiler adına görüntü yönetmenliği açısından çok önemli. Genelde şöyle bir iletişimimiz oluyor: Cemile’nin setinden çıktığımızda Gülizar’ı konuşmaya başlamıştık, Gülizar’ın setinden çıktığımızda da yeni filmi konuşmaya başladık. Bu yüzden aslında bizim bir yolculuğumuz var, bir yol arkadaşlığımız. Profesyonel anlamda bir projede çekimlere belli bir zaman kala biriyle çalışmaktan çok, biz uzun uzun o filmin dünyası ve ruhu üzerine sohbet ediyoruz. Bu ortak dilin de meyvesini her filmimizde gönlümüze göre alıyoruz. Kürşat’ın fotoğrafçılık geçmişinden gelmiş olması, kurmaca filmlerinin yanı sıra belgesel de çalışıyor olması ve sinemaya bakış açısının farklı olması çok kıymetli. Onun tercihlerini kendi sinemama çok yakın buluyorum. Bu yüzden de çok güzel bir yolculuğumuz var ve devamı olacak.

Umarım bir sonraki filmde de bu güzel birlikteliğinizi yine görürüz.

Biz sonraki proje adına çok heyecanlıyız, onu söyleyebilirim. Sadece biraz zamana ihtiyacımız var.

Ülkemizde ve dünyada kadına şiddet vakalarında büyük bir artış olduğu şu zamanlarda Gülizar'ın hikayesini ve yaşadıklarını seyirciyle paylaşmanın çok değerli olduğunu düşünüyorum. Siz bu hikayeyi anlatırken yaşananlardan veya toplumumuzdan etkilendiniz mi?

Bir yerde kendinizi mecbur hissediyorsunuz. Bu konuda, dünyada veya ülkemizde çokça çekilen filmler olsa da, benim özellikle bu filmde dikkat etmeye çalıştığım şey, kadına kurban ya da suçlu rolü biçmeden, sadece başına gelmiş bir meseleyle kendi karakterinin ve psikolojisinin el verdiği ölçüde nasıl mücadele ettiğini göstermekti. Çünkü bu hikaye farklı bir şekilde de anlatılabilir; sayısız yol varken, kadınların böyle durumlarda konuşamama halini, bu halin sebeplerini görmek istedim. İnsanların buna empati kurabilmesini, ya da kuramıyorsa en azından bir farkındalık oluşmasını amaçladım. Bu konuda, elbette bir kadın olarak bir sorumluluk hissediyorum.

Son olarak, film Türkiye prömiyerini Ekim ayında jüri başkanlığını Ferzan Özpetek'in üstleneceği Antalya Film Festivali'nde yapacak. Ümit Ünal gibi birçok önemli yönetmenin de yer aldığı bir seçkide yarışmak nasıl bir duygu, heyecanlı mısınız?

Heyecanlıyım, film Türkiye'de izleyicilerle kavuşacağı için. Antalya Film Festivali gibi Türkiye'nin en köklü film festivalinde yer alacak olması da ayrıca heyecan verici. Sevdiğim

yönetmenler, işlerini merak ettiğim yönetmenler ve muhtemelen yarışma sırasında da tanışacağım yönetmenler olacak o anlamda festivalleri çok seviyorum. Filmin yarışma duygusundan ziyade orada kurulan dostlukları. Yanlış hatırlamıyorsam Abbas Kiyarüstemi'nin bir sözü vardır; "Benim için festival demek dostlarla bir araya gelip sohbet etmek demektir." Ben biraz festivallere öyle bakmayı seviyorum, o anlamda heyecanlıyım.

"Gülizar" filminin yolu açık olsun, bu değerli röportaj için sizlere teşekkür ederiz.

G-izi Aramak

Aksu ÜNAL

Yaşandı mı yaşanmadı mı bilemezsin
o kadar zaman sonra

yapraklar kaç kez sararıp solmuş
mevsimler nasıl da koşmuş
dalgalar kaç kez taşmış
zihnin sokaklarına
sen kaç kez düşünmüşsün
bunlar oldu mu gerçekten
bir hayal miydi beni mutlu eden
dalgaların aklında bıraktığı nemi düşünüyorsun
bunların hepsi gerçektir
o zaman nerede taşlar nerede yosun
onlar da mı gelip geçecekti
var olduğunu düşündüğün bir hayalde
ulaşmaya çalışıyordun kendine
dolandın kaç kez aklın labirentinde
bir işaret bulmak için
olayların vuku bulduğuna
zaman denizi koparmış
bilincin ile hayal köprülerini
açıyorsun eski defterleri
hatırlayabilmek için kendini

Ölüm ve Rüya

Mustafa ÇOBAN

Ne Hayaller Kurulmuş Bir İnsan Uğruna
Bir yaşma daha girdim bu namert yaşamda
Ne yazık, bir insanın daha acı çekişini görecek bu dünya
Sırf hayalden varolma bir aşk uğruna

Gece uyuduğunda karşısında, uyandığında yanında görmek ister insan
Sırf bunun uğruna uyumaya çalışır tufan
İşin sonu ölüm dahi olsa
Kabullenmiştir bunca şeyi bir aşk uğruna

İşte bu yüzden ölmek ister insan
Sırf sevdiğine kavuşmak için
Sırf yüzünde ufacak da olsa bir gülümsemenin belirmesi için
Hatta sırf insanların kendisini bir anlığına özlemesi için...

İşte bir inançtan başka bir inanca,
Ölüm dediğin sonsuz rüya girdabından da batıya
Ayırmak istemez yanından sevdiğini bir an bile olsa
Ölüm dediğin karanlıkta bir fırtınadan başka
Ölüm dediğin hayallerden meydana gelme bir manzara

fotoğ-RAF

(Jesse Schroeder | Great Smoky Mountains)

Bir Ayrılık

Süveyda GÜLEÇ

İranlı yönetmen Asghar Farhadi'nin 2011 yapımı, Bir Ayrılık (A Separation) filmi yalnızca İran sinemasının değil, dünya sinemasının da önemli yapımlarından biri olarak kabul edilmektedir. Farhadi, bu yapımda, ayrılık sürecindeki bir çiftin ve onların etrafındaki insanların hayatlarındaki çatışmaları ve bu çatışmaların ortaya çıkardığı insani ikilemleri ustalıkla işliyor.

Film, Nader ve Simin adlı bir çiftin boşanma kararı almasının ardından gelişen olayları takip eder. Nader, Alzheimer hastası olan babasına bakabilmek için evini terk etmeyi reddederken, Simin ise ülke dışında yeni bir hayat kurmayı düşünür. Simin'in evden ayrılmasının ardından hastabakıcı olarak tutulan Razieh'in gelişiyi ise işler daha da karışır ve farklı bir suçlama zinciri oluşur.

Farhadi, bu filmde yalnızca bireysel duygusal çatışmaları değil, aynı zamanda toplumsal ve kültürel engelleri de derinlemesine inceler. Adalet, suçluluk, etik ve sorumluluk gibi evrensel temalar, filmdeki karakterlerin içsel çatışmaları ile birleşir. Her bir karakterin eylemleri, kendi bakış açılarından doğrulansa da, bu doğruların aslında ne kadar farklı olduğu izleyiciyi sürekli olarak sorgulamaya iter. Filmdeki her karakter, kendi perspektifinden haklı olsa da, diğer karakterlerin bakış açıları, doğru ve yanlış arasındaki ince çizgiyi film boyu sorgulatır.

Filmdeki oyunculuk performansları ise oldukça dikkat çekmektedir. Peyman Maadi, Nader karakterini derinlemesine yansıtırken, Leila Hatami ve Sareh Bayat da Simin ve Razieh karakterlerine can verir. Film boyunca her bir oyuncunun performansının, filmin gerilimli atmosferi ve karakterlerin içsel çatışmalarını fevkalade yansıttığını görüyoruz.

Asghar Farhadi'nin yönetmenliği sade ama etkileyici bir sinema diliyle karşımıza çıkıyor. Minimalist bir anlatım tarzı, izleyiciyi filmin içine çekerken karakterlerin psikolojik ve duygusal karmaşıklığını öne çıkarırken karakterlerin yüz ifadeleri ve diyalogları, olayların derinliğini anlamamıza yardımcı oluyor. Film, İran'ın kültürel ve toplumsal yapısına dair derin bir eleştiri de sunuyor. Özellikle kadınların toplum içindeki rolü ve boşanma gibi konular, filmde ince bir şekilde işleniyor. Simin'in boşanma talebi ve sonrasındaki olaylar, İran toplumundaki sınıf farklarını, toplumsal normları ve adaletin işleyiş biçimini sorguluyor.

Bir Ayrılık, 2012 yılında En İyi Yabancı Dilde Film dalında Oscar kazanarak uluslararası alanda büyük bir takdir topladı. Film, sadece bir boşanma hikâyesi değil, aynı zamanda adaletin ve etik değerlerin toplumdaki değişken yansımalarını sorgulayan evrensel bir başyapıt olarak sinema dünyasında önemli bir yer edinmiştir.

Bir Sürahi ve Tabakta Limonlar ile Natürmort, 1887.

Tuval üzerine yağlı boya, 46,5 x 38,5 cm.
Amsterdam, Van Gogh Müzesi,
Vincent van Gogh Vakfı.

Fısıltı

Damla ADAM

Ayşe o gün sıkıntıyla uyandı. Kâbus görmüştü. “Hayır olsun.” dedi içinden, yatağında doğruldu. Usulca kalktı kocasının yanından. Elini yüzünü yıkadıktan sonra aynada kendisiyle göz göze geldi. Kâbusu anımsadı, gözlerine korku bulaştı. Banyodan sonra nefes almak için bahçeye çıktı. Her yanına akşamsefaları ektiği bahçesinin köşesindeki kümeste birkaç tavukları vardı. Folluklara elini daldırdı. Sonra eteğinin önüne taktığı beyaz önlüğün cebine dikkatlice yumurtaları doldurdu. Mutfağa geçti. Mutfaktayken yemeni takardı. Hem permalı kızıl kahve saçlarına yemeklerin kokusu sinmesin diye hem de pişirdiklerinin içine kazayla saç düşmesin diye. O günkü basmasının rengine uygun yemeniyi askıdan aldı, başına geçirdi. Sapsarıydı yemenisi, ayrılık sarısı.

Kahvaltıdan sonra kocası işe gitti. Oğlu Ayhan arkadaşlarıyla top peşine sokağa koştu. Kızları bahçedeki sarmaşığın altında evcilik oynamaya daldılar. Öğlen vakti bahçeden kızlarının sevinçli seslerini duydu. Baktı, babası gelmişti. Kızlar dedelerini çok severlerdi. Hemen sarmışlardı yaşlı adamın etrafını. Dedeleri hepsini tek tek kucağına aldı, sevdi, öptü. Ayakkabı tamircisi olan dedeleri, ilerlemiş yaşına rağmen, birkaç mahalle ötedeki evinin yanında, kulübeden bozma dükkanında, tüm Bomonti'nin ayakkabılarını tamir ederdi. Her bayram da torunlarına istedikleri renklerde, çeşit çeşit ayakkabılar yapardı. Birkaç dakika sonra yazın hep açık olan, sinek girmesin diye makrome perde takılmış kapıdan babası girdi.

Mehmet dede, ilk göz ağrısı Ayşe'sine her gün bir kahve içimlik uğrardı. Ayşe'yi evlendireli yıllar olsa da her gün bıkmadan kızını ziyaret eder, bir üzüntüsü, bir sıkıntısı var mı diye yoklardı. Her gelişinde de torunlarına şekerler, yemişler getirirdi.

Babasının geldiğini gören Ayşe, her günkü gibi ocağa sade kahveyi sürdü. Gidip babasını karşıladı, elini öptü. Babası hep yaptığı gibi, hemen girişte, kapının yanındaki divana ilişti. Ayşe, hazır olan kahveyi fincana döktü, bir bardak suyla getirdi. Mehmet dede kahvesini tek yudumda içerdi. Yine öyle yaptı. Bir nefeslik duraklamadan sonra, “Hadi ben artık kalkayım kızım,” diyerek dizlerine tutundu, yavaşça kalktı.

Babası gittikten sonra Ayşe'nin içine bir sıkıntı peydahlandı. Mutfağın duvarları sanki üstüne geliyordu. Dayanacak gücü kalmayınca başından sarı tülbendi sıyrıp bahçeye çıkarken birden kalakaldı. O sesi yeniden duymuştu sanki. Kabusundaki sesi. Evi dinledi, evde kimse yoktu. Sonra yeniden duydu o sesi.

“Baban ölecek!” diyordu duvarlar kabusundaki gibi. “Baban ölecek! Baban ölecek!”

Gözleri korkuyla büyüdü. Duvarlardan fısıltı duymasından ayrı, babasının ölmesinden ayrı korktu. Kalbi göğüs kafesinden fırlayacak gibi çarpıyordu. “Tövbe tövbe,” dedi. Saçmaladığını düşündü. Rüyadan etkilendim, evin de her yanı açık, arka odadan cereyan yapmıştır, diye içinden geçirdi. “Rüzgârın sesini ne sanıyorum ben de.” Nefesini düzenlemeye çalıştı. Bahçeye çıktı. Sarmaşığın altındaki tahta sedire oturdu. Tüyleri hâlâ diken dikendi. Temiz hava iyi geldi. Az sonra eli yüzü kir içinde Ayhan bahçeye girdi.

“Elini yüzünü iyice yıka, hadi öğlen kahvaltısı edeceğiz.” dedi oğluna.

Allah ne verdiyse çıkardı çardağın altındaki masaya. Karpuz, simit, peynir, zeytin... Bahçenin diğer köşesindeki bostandan domates, kıl biber, salatalık... Öğlen kahvaltısından sonra Ayhan yine sokağa koştu, kızlar da sıcaklığın etkisiyle divanın köşelerinde uyuyup kaldılar. Ayşe ağırlaşan başına rağmen evi süpürdü, bulaşıkları yıkadı. Akşam için köfte yoğuracaktı ki kapıda Kemal’i gördü. Saate ilişti gözü. Bu saatte evde ne işi var? İçi korkuyla titredi. Kemal’in yüzü koşmuş gibi kıpkırmızıydı.

“Ne oldu? Neden erken geldin? İyi misin?”

“Ayşe, gel bir otur hele.”

Kötü bir şey olduğunu hissetti. İstemsizce elini göğsüne götürüp kocasının söylediğini yaptı. Kemal söze nerenden başlayacağını bilmediğinden susuyordu. Ayşe bu eziyete bir son vermek istedi.

“Babam mı?” diye sordu.

Kemal şaşırırsa da acı haberi vermenin yüküyle eğdi başını yere. Ayşe hemen fırladı evden, eteğinde önlük, ayağında terlikler... Bir yandan koşuyor bir yandan haykırıyordu “Bana fısıldadılar, bana fısıldadılar!” Nasıl koştu, nasıl gitti baba evine bilemedi.

Mehmet dede kızından çıktıktan sonra küçük dükkânına gitmişti. Bir gün evvel tamir için getirilen kösele ayakkabıların altına pençe atıyordu. Bir tekin işini bitirdi. Yerde duran ikincisini almak için eğildi, bir daha doğrulamadı. Nefesi orada tükendi. Sonradan kalp krizi dediler. Onu küçük oğlu buldu. Bir çığlıktır koptu. Komşular koştu geldi. Ama ne çare, giden gitmişti.

Ertesi gün öğle namazına müteakip kaldırdılar Mehmet dedenin cenazesini. Ayşe sürekli “Bana fısıldadılar, bana fısıldadılar!” diye ağlıyordu. Duadan sonra misafirler dağılınca annesi usulca kızının yanına sokuldu. O zaman anlattı Ayşe fısıltıları.

Ertesi gün mahallenin hocasına gittiler. Hoca efendi "Malum olmuş kızım sana ama bunun için kendini paralama. Olanla ölene çare yoktur. Alacak nefes tükendikten sonra elden bir şey gelmez." dedi.

Aradan yıllar geçti. Ayhan büyüdü, evlendi, bir kızı oldu. Ayşe yavrumun yavrusu dediği torununu çok severdi. Kimselere bırakmaz, kucagından indirmezdi. Ayşe ninnilerle, masallarla büyüttü Defne'yi. Kimi zaman göçüp geldikleri Balkanları, kimi zaman kendi ninesiyle dedesini anlatırdı torununa. Defne de bir yandan dinler, bir yandan hayaller kurardı. Babaannesi, fısıltılı hikâyeyi de anlatırdı Defne'ye. Küçük kız biraz korkardı ama bir daha hiç hikâye anlatmaz diye bir şey demezdi.

Seneler seneleri kovaladı. Defne büyüdü. Sık seyahat ettiği bir işi vardı. Sürekli bavulu toplu dururdu. Ayşe onu da özlerdi ama Defne'nin seyahatleri çok uzamazdı.

Aylardan Temmuz'du. O sabah sıkıntıyla uyandı Defne. Kâbus görmüştü. "Hayır olsun." dedi. Kalktı, elini yüzünü yıkadı. Aynada kendiyile göz göze geldi. Kâbusu anımsadı, gözlerine korku bulaştı. O gün yine bir iş seyahati vardı, hazırlanmaya başladı. Sonra babaannesinin her sabah hazırladığı kahvaltı için sarmaşıklarla çevrili çardağa çıktı. Babaannesi yine sofrayı donatmıştı. Karpuz, simit, peynir, zeytin... Bahçeden domates, kıl biber, salatalık... Çay da demlemişti.

"Yumurta da haşlayayım mı kızım?" diye sordu babaanne, yıllardır eskidikçe yenisini ördüğü makrome perdeden siyah yemenili başını uzatıp.

"Hava çok sıcak yumurta istemem."

"Sorma kızım sorma, bu sıcaklar beni de mahvetti," dedi otururken. "Kaç haftadır başım nasıl ağrıyor anlatamam."

"Başın ağrıyorsa doktora götüreyim seni."

"Yok kızım, gittim geçen hafta mahalledeki sağlık ocağına. Doktorun başı çok kalabalıktı ama sağ olsun ağrı kesici yazdı."

"Muayene etmeden mi yazdı ilacı?"

"Dedim ya başı kalabalıktı, beni aradan aldı, sağ olsun."

Doktora sinirlendi Defne. "Ama öyle ezbere ilaç mı yazılır? Gel hastaneye gidelim baksınlar. Bak kalbin var, tansiyonun var, kolesterolün var. Öyle bilmeden ağrı kesici alınır mı pamuğum benim?"

"Senin işin gücün var kızım, hem ilaçtan sonra baş ağrım geçti."

Daha fazla ısrar etmedi Defne, keşke etseydi. Zaten içine bir sıkıntı peydahlanmıştı. Bayulunu aldı, bir taksi çağırdı. Çok geçmeden taksi geldi. Valizini aldı, taksinin bagajına koydu, sonra geçip taksinin arka kapısını açtı. Tam binmek üzereyken dönüp eve baktı; babaannesi, her zamanki gibi arkasından el sallıyordu. Onu hep böyle yolcu ederdi.

Taksiye binerken birden kalakaldı Defne. Bir ses yankılanıyordu sanki kulaklarında rüyasındaki gibi. Babaannesine bir şey belli etmeden bindi taksiye, kapattı kapıyı. Yeniden duydu o sesi:

"Babaannen ölecek!" diyordu o ses kabusundaki gibi. "Babaannen ölecek! Babaannen ölecek!"

Çok korktu. Kalbi deli gibi çarpıyordu. O fısıltıya ayrı, babaannesinin ölmesinden ayrı korkuyordu. Zorlukla yutkundu. Saçmaladığını düşündü, kendine gelmeye çalıştı. “Rüyadan etkilendim. Bir de babaannemin o fısıltı hikâyesi yüzünden bunlar.” diye geçti içinden. Şu baş ağrısı meselesini de kafama taktım herhalde. Dönünce ilk iş, ilk iş...

Uzun toplantıların ardından akşam odasına girer girmez telefonunu eline aldı. Hiç aramamışlardı. Oysa mutlaka ararlardı. Merak edip halasını aradı. Aysun hala, olabildiğince normal konuşmaya çalışsa da sesi yankılanan bir yerden geliyordu. Evde ses yankılanmazdı ki. Kötü bir şey olduğunu hissetti. İstemsizce elini göğsüne götürüp sordu;

“Babaanneme bir şey mi oldu?”

Sessizliği ölümün habercisiydi. İlk uçakla döndü eve. Yol boyunca, kendi kendine, bana fısıldadılar, bana fısıldadılar, diye düşünüyordu. Yol nasıl bitti, eve nasıl gitti bilemedi.

Ayşe babaanne, Defne’yi yolcu ettikten sonra biraz serinlemek için banyo yapmaya karar vermiş. Suyu ayarlayıp, banyoyu hazırlamış. Banyodan sonra giymek için dolabından temiz kıyafetlerini çıkarırken fenalaşmış. Sonradan beyin kanaması demişler. Yığılıp kalmış yere, elindeki giysiler etrafa saçılmış. O sırada bahçede olan Aysun, düşme sesine koşmuş, ama ne yapsa kâr etmemiş. Bir çığlıktır kopmuş evde. Komşular koşmuşlar sokakta yankılanan feryada. Ama ne çare, giden gitmiş.

Ertesi gün öğle namazını müteakip kalktı Ayşe babaannenin cenazesi. Defne sürekli “Bana fısıldadılar, bana fısıldadılar!” diye ağlıyordu. Halası sokuldu yanına. Ona neler olduğunu anlattı Defne. Ertesi gün mahallenin hocasına gitmediler. Çünkü artık biliyorlardı. Onlara rüyalar fısıldar, malum olurdu.

Milan Kundera'dan Kimlik

Süveyda GÜLEÇ

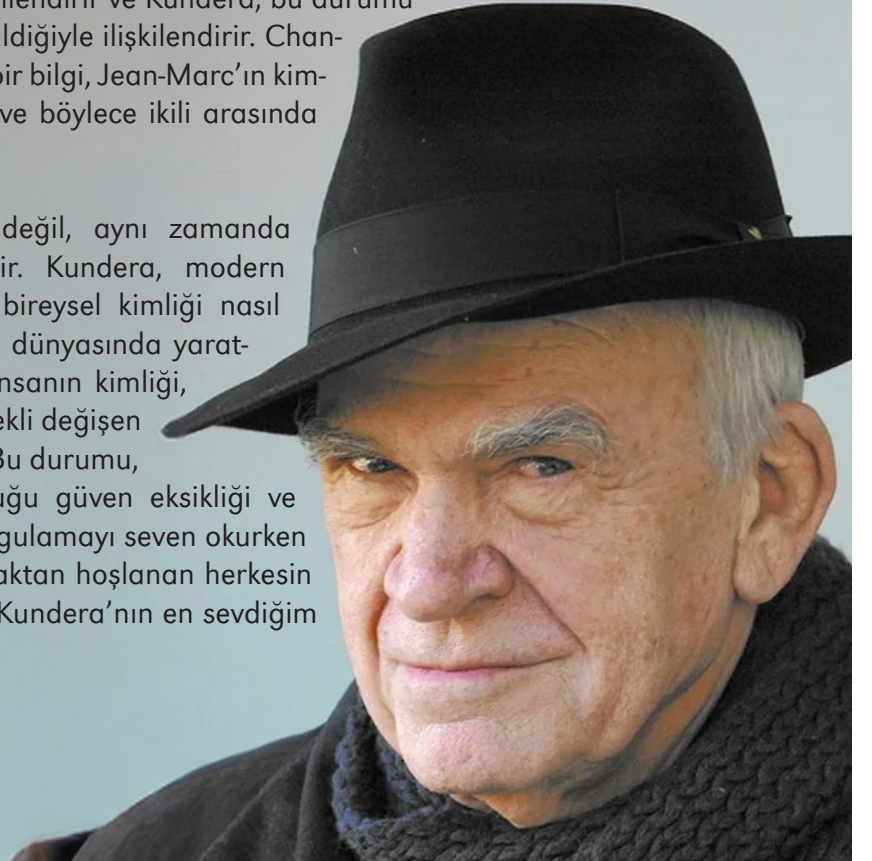
Milan Kundera'nın daha önce birçok eserini okumuş ve onun yazım tarzına aşina bir okur olarak Kimlik adlı eseri uzun zamandır merak ediyordum. Eserde Kundera bizlere, bireysel kimlik, aşk, hafıza ve modern toplumun insan üzerindeki etkileri üzerine derinlemesine bir hikaye sunuyor. 1997 yılında yayımlanan bu roman, Kundera'nın felsefi ve psikolojik çözümlerinin, onun karakter derinliğiyle birleştiği bir yapıt olarak dikkat çekiyor. Kitap, sadece aşk ilişkileri üzerinden bireysel kimliğin sorgulanmasını değil, aynı zamanda toplumsal dinamiklerin insan üzerindeki şekillendirici gücünü de irdeleyerek ilerliyor.

Romanda, Chantal ve Jean-Marc adlı bir çiftin ilişkisi etrafında şekillenen bir öykü anlatılır. Kitap, bu çiftin birbirlerine duyduğu aşka, kıskançlıklarına ve iletişimsizliklerine odaklanırken, aynı zamanda kimliklerinin nasıl şekillendiğini ve toplumsal rollerin bu kimlikler üzerinde nasıl bir etki yarattığını sorgular. Chantal'ın eski bir ilişkisine dair bir fotoğrafla ilgili yaptığı açıklamalar, Jean-Marc'ın kimlik algısını derinden sarsar ve bu, kitabın ana temasını oluşturan kimlik arayışına yol açar.

Kundera, roman boyunca hafızanın ve geçmişin insan kimliği üzerindeki etkilerini inceler. İnsanların geçmişteki ilişkileri ve yaşadıkları deneyimler, onlara duyulan bağlılık ve kayıplar üzerinden kimliklerini nasıl inşa ettikleri ele alınır. Kitap, kişisel hafızanın sınırlılığı ve bireyin geçmişiyle yüzleşmesinin zorluklarını vurgular. Jean-Marc'ın Chantal'ın geçmişine olan takıntısı, modern toplumda kimliğin ne kadar kırılabilir bir hale geldiğini gözler önüne serer. İnsanlar, bazen kimliklerini geçmişin izlerinden, bazen de başkalarının kendileri hakkında düşündüklerinden şekillendirirler.

Kitapta, aşkın romantik bir arayış olmaktan ziyade, bir kimlik bulma ve sorgulama süreci olduğu vurgulanır. Aşk, yalnızca bir bağ kurma değil, aynı zamanda kimliği yeniden yaratma çabasıdır. Çiftin birbirlerine dair algıları, sürekli değişen ve birbirini anlayamayan bir dinamik üzerine kurulur. İletişimsizlik ve yanlış anlamalar, çiftin ilişkisini biçimlendirir ve Kundera, bu durumu insan kimliğinin zaman içinde nasıl evrildiğiyle ilişkilendirir. Chantal'ın eski ilişkilerine dair verdiği küçük bir bilgi, Jean-Marc'ın kimliğini yeniden sorgulamasına yol açar ve böylece ikili arasında bir yabancılaşma başlar.

Kimlik, yalnızca bireysel bir arayış değil, aynı zamanda toplumsal ve kültürel bir incelemedir. Kundera, modern toplumun insan üzerindeki baskısını, bireysel kimliği nasıl şekillendirdiğini ve bunun insanın içsel dünyasında yarattığı çatışmaları ele alır. Günümüzde, insanın kimliği, onun toplumsal statüsü, ilişkileri ve sürekli değişen toplumun ona biçtiği rollerle şekillenir. Bu durumu, kitabın karakterlerinin birbirine duyduğu güven eksikliği ve kendilerini bulma çabasıyla anlatır. Sorgulamayı seven okurken bir yandan toplumsal çıkarımlar yapmaktan hoşlanan herkesin zevkle okuyacağı bir kitap olan Kimlik, Kundera'nın en sevdiğim kitabı oldu.

Zan

Eda POLAT

Beni buraya ne getirdi?
Unuttum.
Yolda gördüğüm düş neyin nesiydi?

Ben görünmez olmadım hiç,
Çocuktum.
Işıkların sahibi! burası neresiydi?

Yağmurlar yukarı yağıyor, ağaçlar...
Aldanmış.
Bence, beyaz.
Kallavi siyah bulutlar varmış.

Görünmez olmamışım hiç,
Acizane körmüşüm.
Dönüp dolaşıp yine, aynı yola düşmüşüm.

Çare

Yusuf ATALAY

Vuslat düşkünü gönlüm çeker daim cefa
Arzusu bariz, ister sevgiliden biraz vefa
Bil ki nurun her gece aşığının düşlerinde
Bîçarenin saadeti, o güzel gülüşlerinde

Edebiyat Kültür Sanat
raf

www.rafdergi.com

iletisim@rafdergi.com

[raf.dergi](https://www.instagram.com/raf.dergi)

[raf.dergi](https://www.x.com/raf.dergi)

